

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . . 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KOZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tattak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Egyezkedési tárgyalások.

megindítani.

Nem az Ausztria és Magyar-ország közötti közgazdasági egyezségről akarunk szólni, hanem ama egyezkedési tárgyalásokról, melyeket a közelmúlt napokban a mi közös legszen- tebb ügyünk — a ma- gyarság ügye — felett némely ellenzéki városbol- dogítók jónak látták újra

megindítani.

Azért mondjuk, hogy »újra«, mert a leg- utóbbi országgyűlési képviselő-választásokat megelőzőleg már egy ízben folytak tárgyalások ez ügyben, — egyezmény is jött létre, mely ugyan eddig nem exekválta, de ez nem az egyezményt a mi bőrünkre megkötőkön mult, hanem azon, hogy az illetők korcsmáros nélkül csinálták a számadást.

A mult évi országgyűlési képviselő választásokat megelőzőleg a város szabadelvűpárti választóinak tekintélyesbjei összejövéen, abban állapodtak meg, hogy ha az eddigi »magyar párt«-nak ellenzéki érzelmű tagjait arra rábírn nem lehetne, hogy ellenzéki képviselő jelöltet fel ne léptessenek, — ők t. i. a szabadelvű párt tagjai, csak hogy a »magyar párt«-ban szakadást elő ne idézzenek, — jelöltet felállítani nem fognak.

Az ellenzék vezetőivé magukat kiadott egyének nem akarták belátni ezen megállapo- dás nagy horderejét, ellenzéki jelöltet léptettek fel, de midőn már megtették, akkor megijed- tek. Látták, hogy ők az eddigi »magyar párt«- többségét nem képezik és magukról itélve, nem hihették el, hogy a szabadelvű párt ily hazafias abdicatióra képes; ennek folytán, hogy győzel- műket bármi áron biztosítsák, meg kellett nyer- niök a neutralitás köpenye alatt lesben álló szerb testvéreinket.

Megindult most a hajsza; udvaroltak, cí- rógattak, hizelegtek a szerb testvéreknek, de ezen lövések minden hatás nélkül lepatogtak szerb testvéreinknek neutralitással vértezett mel- lükről. Ekkor előkellet venni az ígéretek; erre már a testvérek kezdtek puhulni. A fő- urcai löherelével festett házban egyik értekezlet a másikat érte, a testvérek hallgatták a szép szót, de azért »urbi et orbi« hirdették, hogy mily ígéretek tétettek nekik az ellenzék részé- ről, hanem ők tartják még magukat, az az még kaphatók. Iparkodtak a testvérek azon is, hogy ezen hírek elhassanak a másik párthoz is és a mi főérdekük volt, hogy eljussanak azon férfiü fü- leihez is, kivel legszívesebben egyezkedtek volna. A hírek terjesztésének mi eredménye sem lett; sem a szabadelvű párt, sem azon férfiü nem kaptak az indirekt kínáláson és így az ellenzék ajánlatai elfogadtattak és megkötöttek azon egyezmény, mely hivatva lett volna mindazon vívmányokat feláldozni, melyekért a zombori »magyar párt« 23 éven keresztül bámulatra méltó kitartással küzdött és melyeket annyi küzdelem után végre elért.

Pártszenvedély szülte vakságukban oda ígérték a szerbeknek oly választó-kerületeket, melyeket csak egy év előtt hódított vissza a magyar párt, melyek visszahódítását a magyar- ság 101 taracklövéllel üdvözölte. Oda ígérték oly hivatali állomásokat, melyeket a magyar párt összetartása és az akkori főispán hajtha- tatlan erélye csak nem régiben szereztek vissza. Fel akarták áldozni pártszenvedélyből azt, a mi után minden magyar ember majd egy negyed századig sóvárgott: hogy a város törvényható- sági bizottságában oly túlyomó többségben legyen a magyarság, hogy a szerbek bármily tömör támadását bizton visszaverhesse.

Minden higgadtan gondolkozó és a ma- gyarság érdekeit szíven hordó polgára a város

nak megbotránkozással fogadta ezen természet- ellenes egyezményt, és megfogadta, hogy egész erővel oda fog törekedni, miszerint az meghü- sitassék.

Észrevették az ellenzék vezetői is a vá- rosszerte felhangzó visszatetszést, melyet famó- zus egyezményük keltett, és a képviselőválasz- tás lezajlása után nem tettek egy lépést sem, hogy ígértüket beváltsák, sőt malmukat hajtó- víznek vették a mostani főispánindítványára hozott ama közgyűlési határozatot, mely a folyó év- ben megtartani kellett bizottsági tag választá- sokat, jövő év végére halasztotta el. Gondol- ták addig »Kommt Zeit, kommt Rath«

Szerb testvéreink azonban sokkal prakti- kusabb emberek, mintsem hogy észre ne vették volna, hogy hányadán vannak az ígértetevők- kel; csak vártak alkalomra, midőn megmutat- hassák, hogy ők duzzognak.

Ez alkalom megjött akkor, midőn az ellen- zék helybeli elnöke a közelmúltban összehívta a pártot, hogy a beszámoló-beszédének Apponyi asszisztenciája mellett leendő megtartása végett városunkba jövő országgyűlési képviselő, Már- tonfi Károly úr fogadtatása tárgyában azzal ér- tekezzenek.

Mi természetesebb, minthogy az értekezletre a szerbek előkelőbb férfiai is meghívtak; meg is jelentek ők, de a párt vezetőinek nagy mehökkenésére kinyilatkoztatták, hogy te- kintettel erre, tekintettel amarra, de főleg te- kintettel a kötött szerződésnek az ellenzékiek által történt be nem tartására, — sem a fogad- tatáson, sem a banketten, sem a faklyászenén (akkor még ez is volt tervben) részt nem vesz- nek és ezen kijelentés után az értekezletről el- távoztak.

A párt-vezetők megdöbbenésükből magok- hoz térve, miután még akkor vermes remények voltak arra nézve, hogy a fogadtatás s egyéb ünnepélyességek a szerb testvérek nélkül is fé- nyesen sikerülni fognak, — a kijelentés felett napirendre tértek.

Bekövetkezett azonban a fogadtatás. Az intelligencia tüntető távolmaradása, 50 kocsi helyett, azok ingyenessége mellett is csak 15-nek megtelezése, a városi lakosság közönyös, hideg magaviselete, gondolkozóba ejtette az ellenzék vezetőit. Reményük most a banketten össz- pontosult. Akkor már itt lesz Apponyi is, az csak fog vonzerőt gyakorolni a publikumra. A legdemokratikusabb helyre a »Pokol« korcs- mába, 1 firt fizetése mellett, csak ugy dül majd a közönség. Elkövetkezik a bankett napja is, és alig van 60 aláíró, az intelligenciából senki. Nosza rajta, a párt alelnöke és egyéb matador- jai bemennek háromszor, négyszer is a suszter, szabó, fodrász stb. boltjaiba és addig ki nem mennek, míg a szegény iparostól az 1 firtot meg nem kapják. Így jött össze 120 ember estélig.

Ez már felette leverő volt a pártvezetőkre. Ezen a bajon segíteni kell és miután jobbat nem tudunk, rántsuk elő megint szerb testvéreinket, menjünk el hozzájuk, könyörögjünk bocsánatjuk- ért, igérjük eget-földet nekik, talán hajlandók lesznek újra paktálni.

A szándékot tett követte, a párt legna- gyobb »taktikusa«, a párt alelnöke vállalkozott a pacifikációra és mult szombat estére újlag összehívta a szerb testvérek néhányát, hogy újlag a magyarság érdekeit az ellenzéki Mo- lochnak torkába dobja.

Hogy mit végeztek az értekezleten, azt nem keressük, kötetett-e újra egyezmény, azt nem tud- juk; abban az egyben azonban bizonyosak va- gyunk, hogy ha egyezmény létre nem jött, az nem az ellenzék vezetőin, hanem a szerbeken múlt.

Csodáljátok Zombor város magyarjai, a kizárólag csakis magukat jó hazafiaknak hirdető el- lenzéki vezetők hazafiságát! Köszönjétek meg nekik, hogy azon szent ügyet, melyért ti évek hosszú során át mint hősök küzdöttetek, híre-

tek, tudotok, beleegyezétek nélkül eladni akar- ják. Kérjétek számon tőlük, hogy ki hatalmazta fel őket a magyarság nevében cselekedni. Vegre kérdezzétek meg őket, hogy mi vitte őket ezen lépésre; ők bizonyára azt fogják mondani nek- tek: hogy az igazság, a méltányosság érzete. Ne higgyétek nekik, nem ez vitte rá, hanem a szereplési vágy, a sértett hiúság, a vak párt- szenvedély.

Ismerjétek meg őket és azután, ha tetszik, kövessétek!
Magyar János.

Az ellenzék napja.

A falragaszok szerint Mártonfinak, mint a város képviselőjének, a városháza erkélyéről kellett volna beszámolóját megtartani. Az utolsó percig ezen hiszemben volt az egész vasárnapi közönség s jóformán eltölgalta a városháza er- kelyét. Azonban a rendezők tapintata folytán egyszer csak a Szentháromság árnyékába asz- talt állítottak s Mártonfi Károly arról tartalmi- lag a következő beszédet mondotta:

Tisztelt polgártársak! Részint tisz- teletből, részint az ellenzék érdekeit szem előtt tartva, beszámolóra jöttem, mert a pártlapok az országgyűlés viselt dolgait reszrehajlólóg közlik.

Az ellenzék ügye nem áll jól; csak ellen- őrzésre van szorítva. Érvelni hasztalan, mert a többség a kormánynak mindent megszavaz. (Csakhogy a többséget is érvek irányítják ám és ha az önök érvei a másik párt érveivel szem- ben nem hódítanak, az csak ezen érveknek gyengeségét, vagy legalább elégtelenségét bi- zonyítja.)

A költségvetési és felirati vitánál, valamint a felsőház reformjánál az ellenzék, vezérferfiain- nak koncentrált támadását vitte harcba, még sem volt képes a kormány javaslatát csak megváltoztatni is, melyet aztán maga a kor- mány változtatott meg. Nézete szerint ezen alakban nem lesz az, állandó törvényhozási fak- tor. (Előbbi korahagyott alakjában tudott a fő- rendház állandó törvényhozási faktor lenni, a mint azt hosszú fenállása igazolta; ezen javi- tott kiadásban is majd csak megél legalább ad- dig, míg az ellenzéknek nem lesz alkalma azt újra reformálni. Erősen hisszük, hogy ezen re- formjavaslatot mi már csak majd pápaszemen, ha nem nagyító üvegen fogjuk olvashatni.)

A képviselőválasztások körüli visszaélése- ket az illető országgyűlési választmány, lelett esküje dacára, bármily törvénytelenek voltak, igazolta. (Ez annyit tesz, hogy a képviselőház igazoló választmánya esküszegő. E vád nyilván- nosan kiejtve vagy kriminálíst követel, vagy egyszerű rágalomra törpül.)

Nálunk a demokracia ruha, test nélkül, írott szó, elv nélkül. (Igaz, hisz Apponyi nyomban Mártonfi után kétszer mondotta az emelvényen hogy ő »gróf«.)

Kár, hogy nincs statisztikus, aki a deko- rációk számát rendbeszedné; hite szerint a mo- hácsi vésztől Tiszáig nem osztatott ki annyi érdemjel, mint ő alatta. (Mégis mennyi derek embere van, akinek nincs érdemjele!)

A kormánynak minden alkotása új terheket ró a népre. (Alkotni annyit tesz, mint beruházni; új beruházás pedig persze, hogy új teher. Aki aratni akar, annak vetni is kell.)

A kormány szükség nélkül egyre szapo- ritja a hivatalokat, hogy önkénye támaszait szaporítsa, mialatt az ország egyre szegényedik. (Régi nóta, kopott kóta!)

E rendszert meg kellene törni, de a hiva- tott tényezők meg vannak oszolva s így a kor- mány megbuktatását nem tartja hamarjában va- lószínűnek. (Kemény dió biz' az, sok egér rája hiába.)

A két ellenzéknek e célra egyesülnie kell; csakhogy választásnál kormány még sohasem bukott. (Jól esik nekünk e két év mulva élvez- endő őszinte megnyugtató.)

A kisebbséget többséggé kell tenni; de ezt csak a választási törvény revíziója után várhatni, ha majd a képviselők igazolása a kuriára, mint független bíróságra, lesz bízva. (Persze ez is csak az esetre lesz független, ha nekik ad igazat; ha véletlenül a kormánypártnak szavaz igazságot, ezt is lecsapják az önkény támaszai közé.)

Azonban a választási törvény revíziójától sem vár semmi eredményt, mert a revízió is csak a kormány szájafele szerint fog létesülni. (Tehát itt is úgy van az ellenzék, mint a híres bécsi orvos mondta: tüdővész ellen csak egy orvosság van, az se ér semmit.)

Az ellenzék feladata: idejében szervezkedni, kiterjeszkedni az autonómia minden terén. Érvényesülni a községi és megyei választásoknál. (Szépen inaugurálják a pártatlan közigazgatást, ha már most is hirdetik, hogy pártjuknak a kisbíró kékből kezdve a zöld asztalig mindenütt előtérbe kell nyomulnia.)

Az ötéves országgyűlési ciklust az ellenzék egy része föltételelesen pártolja, ő föltétlenül elveti. (Ujabb adat a párt egységéhez.)

Mert ő nem akarja, hogy a szabad véleménynyilvánítás tovább is hasonló mértékben elposványosodjék, hisz így egy ember (már mint Tisza Kálmán) akarójába fagyaszthatja be magát a közvélemény s bekövetkezik Tisza diktatúrája. (Általános éljenzés, mely nem tudni a szónokot illetve vagy utolsó mondatát. Egyébiránt ne féljen Mártonfi ur Tisza diktatúrájától; hiszen a nép erejéből a Cézárokkal együtt Brutusok is nőnek.)

Már azért is jó a sűrű választás, mert így hamarabb kiürül a kormány korteserszénye. (Az efféle beszédet csak az menti, hogy a piacon mondatott.)

A legközelebbi ülészak teendői közül egyik lesz a közigazgatási novella, melyre a belügyminiszter bizonyára reádja eddigi ismert szakaszerű alkotási mérvét. (Aki ezt dicséretnek nézi, jegyezze meg, hogy szatira akar lenni.)

Ugyisint küszöbön áll az új kiegyezés Ausztriával; minden hazafi aggódva nézi, hogyan fog az megkötetni s fog-e általa közgazdaságunk, iparunk s kereskedelmünk javulni? (A drukkolás által aligha; persze, hogy az ellenzék mit szeretne és mit tart kivihetőnek, azt most is bölcsen elhallgatja; mert hátha teljesülne s akkor nem lehetne tovább izgágáskodni.)

Elismeri, hogy van e kormánynak egy sikerült alkotása, ennyi árny mellett egy fényos dala: ez az országos kiállítás, mely haladásunkat s munkaképességünket fényesen igazolja. (Legalább is furcsa eljárás az orvost hanyagságról s rossz kezeléssel vádolni, de egyuttal a beteg szembeszökő gyógyulását konstatálni. Még eddig az ellenzéken kívül senki se hirdette azt a bölcseséget, hogy a gyümölcsöt nem előzte meg virág, a szép köz sikert bölcs kormányzat. A kiállítás sikere egész Európát meghódította a magyar kormánynak s ez oly nagy tétel, hogy azzal szemben az ellenzék se nem osz, se nem sokszoroz.)

Végül ajánlja, hogy pártjuk erejét, az egységet, melyet megválasztásakor tanúsítottak, őrizték meg s érvényesítsék a küszöbön álló törvényhatósági választásoknál. (Hogy ez milyen valószínű, sőt biztos, az intelligenciának e beszámolóval való elmaradása képezi a legjobb előjelet.)

Ekkor néhány percnyi szünet állott be, mely alatt a tűzoltók a »Kőrösi lány...« című ismert dísz tust húzták a mérsékelt éljenzés közé. Egyidejűleg egy század közös-huszár vonult a téren keresztül s legnagyobb csodálatunkra az ellenzék elmulasztotta ezt, a közsabadság elnyomására kiszámított kormánymerényletnek kvalifikálni. Egyébiránt talán elhírtelenkedett e nyilatkozatunk s más valahol lehet, hogy helyre hozzák ebbeli mulasztásukat.

Reánk szabadelvű pártokra szinte kínosan hatott, hogy a szemlétem beszélni óhajó Apponyt semmiféle üdvírdalommal nem provokálták a szószékre. Egypár rekedt »Halljuk«-on kívül csak a környezetnek (Szemző István, Speizer Gusztáv, Szemző Gyula, Szakáll Adorján, Bikár Simon, Poppovits Döme, Gyuricza Szilveszter stb.) unszolására lépett az emelvényre. Beszédének eszmemenete a következő volt:

Örömmel szólal fel, mert komoly célja eszméit a nép rétegeibe minél mélyebben beszívrogatni. (Hogy ezt Zomborban tehesse, első feladat bunyevácul megtanulni.)

Némiképp kiegészíti temesmegyei beszédeit s szól az ellenzék feladatairól általános politikai szempontból. Szerinte egy kormány működését egyrészt a kezdeményezések terén, másrészt a közszelem fejlesztése körüli eljárásból lehet megbírálni. Amazt illetően e kormány ősi intézményeinket csak rongálja; emerre vonatkozólag

pedig a közsabadság szellemét egyre csökkenti. Szabadelvű neve csak hamisság; mert tíz év alatt semmi alkotásán nincsen haladásunk előrevitelének semmi nyoma. (Ez mondatot alig öt perccel azután, hogy az előző szónok országos kiállításunkat, minden téren való haladásunknak egész Európa által elismert vívmányait méltatta. Oh, hogy a háta mögött az a nagy-szerű gimnasiunai palota el nem kiáltotta magát! Im a struc homokba fúrja szeméit s megtagadja a hátra sütő napot.)

E kormány — folytatá — a közösiügyek számát szaporította, a delegációk hatáskörét kitágította, (hogy mikor, mivel? azt a »Pokol-beli politikai talányfejtőkre bízta) a főrendiházat oligarhikussá tette, most meg a választásokat akarja három évről ötre tenni. (Apponyi ropant sokszor beszél, hát megbocsátható neki, na elfeledte, hogy még két év előtt ő is szpicselet az öt éves ciklusért.) Ez, — ugymond — reakcionárius irány és nem szabadelvű, A gyülekezési jog, (melyet éppen élvez) korlátozva van. (Ez igazán olyan jelenet, mintha valaki azt álmodja, hogy nem bir aludni.)

A társulási jogot a délmagyarországi kisgazdák egyesülésének eltiltásával hiúsította meg legutóbb a kormány. A sajtószabadsághoz ugyan még nem mert nyúlni, de minduntalan fenyegeti. (Kár volt egy példányt föl nem mutatni az öt dicséret ultraromán lapokból, melyek minden számukban paprikássá aprítják a magyar államot, még sem esik bajuk.)

Egyébiránt nem tagadja, hogy ily hosszú idő alatt sok jót is tett a kormány, kivált a közgazdaság és ipar terén; csak hogy, nézete szerint, e kormány nem is képes megszállásítani gazdasági és pénzügyi fejlődésünk alapját, mert az Ausztriával való kiegyezésben iparunkat elnyomatni, a fogyasztási adókat illetéktelenül lekötetni és gazdasági szesztermelésünket pangani engedi. (Sokszor állított, soha be nem bizonyított, százsor megcáfolt állítások.)

Mit szóljon a közszelemről? A kormány a szabad választási jogot eltiporja s megsértését túri; a politikai téren szenvedett sérelemnek a bíróság előtti vindikálását, mint a honti példa mutatja, elutasítja. (Főntebb a bíróságokhoz kell a követválasztási pöröket áttenni, itt már a bíróság »túsol«.)

A kormány a közigazgatási tisztviselőket az ő szolgálatába szorítja s a korteskedésért mindent elnéz nekik oly felebaráti szeretettel, mely keresztényinek nem mondható. (Ez az általános vád sem olyan alapos, hogy a katolikus igazságérzettel megferme.)

A legjogosultabb helyi igényeket a kormány pártzsemont szerint veszi figyelembe, hogy így a szabadságérzetet elfojtsa és a politikából kseftet csináljon (Aki kseftől beszél, annak tudnia kell, hogy embertől nem kívánható, tulajdon ellenfeleit támogatóival szemben előre segíteni.)

Szerinte éppen az a baj, hogy minden csendes, a haza nincs veszélyben. Hisz ha fejszét fognának rája, akkor millió kar emelkednék védelmére, de így az apró mulasztások és megromtások lassú férgéi ölik meg. E csendben a közélet elsilányul, a közfigyelem alszik s nagyobb károkat okoz e rendszeres elsilányítás, mint bármely nyílt támadás, — valamint a ragadozó orozslán kevésbé veszedelmes reánk magyarokra nézve, mint a toladó légy. Az ellenzék feladata ezen apró, de rendszeres pusztításoknak utját állani s bár nagy átalakulások híjában hatalmas jelszavakra nem apellálhat, ténykedik, nehogy a lelkek elszunnyadjanak s a szolgaság és jogkijátszás jőjjön divatba (Tehát a mérsékelt ellenzék a haza épületén csak amolyan szellőztető készülék, amelyik állandóan csörög ugyan, de más kárt nem tesz, minthogy a pállott levegőt kivezeti. Sok egészséges házat ismerünk, melyben ily készülék nincsen.)

Az ellenzéknek szervezkednie kell, mert ujonckal nem lehet csatát nyerni. (A mérsékelt ellenzék már tíz év óta »ujonc«, tehát most lép a második kapitulációba.)

E megyében a szervezést legközelebb fogja eszközölni, hogy az a jövő nyárig az egész országban kész legyen s a párt már a választók összeírására befolyhasson. Ez persze nem tetszik a szabadelvű pártnak. (Sőt igen mulatságosnak találjuk a politikai rövidárúkkal való házalást.)

A kormány főkörtesei a főispánok, kik a közigazgatási tisztí karral, állandó szervezett táborkara a kormánynak. (Persze Apponyi alatt ezek mind hivatalból ellenzékiek lesznek. . .)

Ő csak jogos, békés és törvényes lépéseket tesz s azzal szemben, hogy őt a nemzetiségiekkel való kacérkodással vádolják, ismétli a mit a zombolyai népgyűlés deklarált, hogy a nemzetiségek kegyelettel csüggnék e hazán, (Látjuk, tudjuk és tapasztaljuk!) de a magyar államot a magyar kormánnyal nem identifká-

ják. Furcsa neki, hogy a nem magyarok, ha kormánypártiak nagy hazafiak, ha ellenzékiek, hazaárulók. (E mondásra majd zárójelen kívül felelünk.)

Ezen gyanút visszautasítom s eljárásomért a felelősséget elvállalom. Tudnék — ugymond — tüzes szavakkal gyújtani s mert a hatalom birtokától valószínűleg sok idő választ még el, bódító ígéretek tenni. De ez őszinte jellememmel meg nem fér. Én csak ígérni merek jó közigazgatást, a nép jogainak tiszteletét s munkája gyümölcsének háborítlan élvezését. (Nesze semmi, fogd meg jól.)

Midőn tetteiért a felelősséget elvállalja, kérdi: hát a kormány vállal-e azért a sok kárért felelősséget, mely az államnak okoztatik általa, hogy az egész közigazgatás kizárólag az uralkodó párt érdekeit szolgálja s a nemzetiségű polgárok látván, hogy jogsérelemekben nem kapnak elégtételt, előttük a magyar állam mint elnyomó zsarnok jelen meg s így az ahhoz való ragaszkodás szívükben megernyed (Meg ám, ha megernyesztik s olyan vágyakat oltanak beleje, a melyeket majd kielégíteni nem lehet, akkor ezek a most szórványos erjedések, mint kivételek állandó szabálylává fognak változni.)

Ezen célok megvalósítására csak egy törvényes mód van (mint a tüdővész ellen az ismeretes főntebbi orvosság) és ez: az ellenzék tömörülése. Aki e célokot óhajta, álljon az ő zászlajuk alá. (Eljenzés.)

Mindezeket hallván és megszívlevén, ki kell jelentenünk, hogy a mérsékelt ellenzéknek reális elvsorozata, célja, terve, szóval legalább a párt vezérferfiak közt megállapított érvényesítendő programja ma sincsen s így nem zárhatjuk be igazabban és a kormány pártjára megnyugtatóban ezen vendégzereplésnek eredményét, mint a szintén mérsékelt ellenzék Szentkirályi Albertnek a mérték nélkül ellenzék »Pesti Napló« mult csötörtöki (szeptember 17.) számában megjelent azon bölcs és nagy őszinteségre valló nyilatkozatával: »A nemzet megfontolt, higgadt többsége inkább ragaszkodik továbbra is a sokban talán hiányos eljárást követő tényleges kormányhoz, mint hogy ezen ismert egységet elhagyva, a bizonytalanság zűrzavarának tegye ki magát«.

ELŐFIZETÉSRE FELHÍVÁS

„BÁCSKA“

VIII. évfolyamára.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	6 frt.
Fél évre	3 frt.
Negyed évre	1 frt 50 kr.

Neptanítók számára:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor** könyv- és könyvmodjába küldendők.

Hírek.

Dr. Ambrozovics Béla, min. osztálytanácsos, ki az antverpeni kiállításról hazajövet, most városunkban testvéreivel időzik s ki e világiállásán mint a magyar közlekedésügyi csoport képviselője egyuttal szakosztályi elnökké választatott, ottani hasznos működéséért a Lipót- (belga királyi) rend komandeur keresztjét kapta. Midőn e nagy kitüntetést megköszönni ment, a belga király őt magyarral fogadta.

A m. kir. pénzügyminiszter Magyar György városunkban is széleskörben ismert II. oszt. pénztári tisztet a budapesti állampénztárhoz I. oszt. pénztári tiszté nevezte ki.

Tóth Mihály borsódi h. lelkész, Holeskay János zombori, Bauer György bezláni segédlelkészek, Schauer Ferenc tábori kaplán és Vojnics Dániel zombori főgymnasiunai hitelemző Kalocsán a lelkesi vizsgálatot sikerrel letették.

Szász Károly ref. püspök, Sziládi Áron és Kármán Pál társaságában f. hó 15-én Ujvidékre érkezett. Paresetich Félix ujvidéki főispán és Keményti üdvözlő beszéde után a ref. paplakra hajtattott, mely ez alkalomból gyönyörűen fel volt galyazva. Rövid pihenő után a püspök sok ezeryi nép kíséretében a templomba ment, hol szokott ékesszólásával, eszmegazdag beszédével az ájtatos közönséget a könyvezésig megindította. A szertartás végével következtek a diszküldttségek tisztelgése. Ujvidékről Pirosa utazott, hol hasonló lelkes fogadtatásban részesült.

Az ujvidéki kir. ügyészségnél ügyészi állomásra 4 hét alatt pályázat van hirdetve.

Fölhívás. Az ország minden városból testületek alakultak, melyek nagyobb csoportot képezve, sokkal jutányosabb áron mint magányosok az országos kiállításra Budapestre utaznak, az országos kiállítás megtekintése végett, ezt tette Szabadka és Baja város is. De az előnyös is, mivel igen sokan szeretnék felmenni, de mint szegényebb sorsu emberek a nagyobb költséget meg nem győzik, miglen ha nagyobb számban egyesülnek s együttesen egyszerre

felvett
élelm
mege
az or
kötet
ember
hogy
mily
gyako
dalko
egyéb
korlat
mány
nyos
és q
folytá
fogva
kik j
óhajti
laszt
mány
jára
50 ta
gyúj
közö
Ha le
alaku
utazik
tiszt
étkez
lyenk
sága
bori
kezd
ki, a
mokr
ségi
erős
főntar
terium
venka
szegé
közti
ség a
csisok
hossz
mult
tunk
bajun
atya.
mitro
lakás
egy n
natba
elfogt
Az 8
latok
napját
be. A
a visz
teri m
\$ábat
adó-k
adó e
tartas
nagy
avuln
séges
nem
nyilva
felöle
terbe
vetés
elvek
álta
föld
és 18
tethe
ered
szert
a föl
XXI
mazá
jától
hatós
közé
tásár
közé
katas
végre
felüg
endó
a tör
törvé
adatu
készs
lesz
hivat
— V
vény
része
nak
a sz
dem.
A m.
csősz
akasz
szaba
f. é.
vemb
lai ip
az or

Melléklet a „Bácska“ 74-ik számához.

felutaznak, mind az utazási, mind a lakás, ellátás és élelmiszer oty csekély ár, hogy azt így igen sokan megtehetik s hajlandók is megenni. Minthogy pedig az ország kiállítását a szemléltet nemcsak hogy gyönyörűköteti, hanem még egyesekre mint szak és műértő emberekre tanulmányozási szempontból is nemcsak hogy érdekes, hanem szükséges is, mert az iparos bármily ágat üz is, saját szakmáját ott a legegyszerűbb gyakorlati kivitelben láthatja, a gazda pedig a gazdálkodás és gazdaság minden ágába tartozó gépeket, egyéb eszközöket, barmokat és gabbanműveket gyakorlati szempontból összeválasztva szemléltetheti s tanulmányozhatja. Végre pedig bárki mint tudós, tudományos szempontból a kiállított tárgyakat összeségben és egyenként tanulmányozhatja. Mindezek folytán tehát mindenki egyaránt érdekel bir. Annál fogva, hogy Zombor város közönségéből mindazoknak, kik jutányos áron az ország kiállítását megtekinteni óhajtják, alkalom nyújtassék; a zombori népkör választmányia 1885. évi szeptember 16-án tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy más városok módjára megkezdje ennek keresztülvételét s ha legalább is 50 tag beiratkozik, a siker biztos. Azért is aláírások gyűjtésére a népkör elnök Jakobies Mihály ur vállalkozott, kinél a feltételek is részletesen megtudhatók. Ha legalább is 50 tag jelentkezik, a testület megalkult s ha ugyanennyi tényleg együttesen fel is utazik, az utiköltség fel és le, odafele 4 napi időzés, tisztességes lakás, szolgálat, egészségés, jó, elegendő étkezés és a kiállítási belépti jegy, összesen személyenként 20 legfeljebb 22 frtba fog kerülni. A zombori népkör választmányia

Fonyó Pál Kalocsai hitelemző október hótól kezdve „Katholikus Hitoktatás“ című szakközlönyt ad ki, a katechézissel foglalkozók számára.

Az osztrák-magyar tengerészeti tanfolyamokra a Felsőnépnek legújabb rendelete folytán érettségi bizonyítványokkal ellátott 19 évesnél nem idősebb erős testalkatú magyar fiúk részére több hely van fenttartva. — Kérve október 1-éig a hadügyminiszteriumhoz intézendő.

Az ország ipartestület 100 frtot küldött a cservenkai ipartársulatnak, hogy ez összegben az ottani szegény iparosokékat a kiállítás megtekintéséért.

Beküldötték Tek. szerkesztőség! B. lapja a köztisztaság érdekében többször róta meg a rendőrség ama neglegenciját, mellyel ez a kupuzsinai kocsisokkal szemben viselkedik, kik az apatini úton utcahosszat etetik lovaikat. Örömmel konstatáljuk, hogy a mult pénteken egyetlenegy álldogáló kocsi sem látunk az utcán. Köszönet a rendőrségnek, hogy ebbeli bajunkat is végrevalahára mégis orvosolta. Egy város atya.

Dr. Sajnovits Mihály újvidéki születésű, mitrovicai aljárásbíró e hó 9-én esti 8 órakor saját lakásán, az ablakon keresztül agyonlőtték. A tettest egy rendőr követte el buszról, éppen abban a pillanatban, mikor Sajnovits a szobába lépett. A tettest elfogták s kivallott mindent.

Körrendelet valamennyi törvényhatósághoz. Az 1875. VII. t. c. értelmében az új földadó munkálatok elkészülvén, a földadó 1884. évi január hó 1-ő napjától kezdve azok alapján vették ki és szedték be. A fentebb hivatkozott törvény azonban nem csak a viszonyoknak teljesen megfelelő új földadó-kataszteri munkálatok készítése iránt intézkedett, hanem 58. §-ában egyúttal rendelkezett az iránt is: hogy a földadó-kataszterben mindazon változások, melyek a földadó egyéni kivetésénél figyelembe veendő, nyilván tartassanak, mert e nélkül a sok évi fáradsággal és nagy költséggel elkészített munkálatok idő előtt elavulnának s a földadó kivétele és kezelése körül szükséges rend megteremthető, fenntartható és biztosítható nem volna. — Erről gondoskodik a földadó-kataszter nyilvántartásáról szóló 1885. évi XXII. t. c. a mely felüli mindazon eseteket, melyek a földadó-kataszterben nyilvántartandók és a földadó évi egyéni kivetésénél figyelembe veendő, valamint kijelöli azon elveket amelyek szerint és azon közegeket a melyek által a nyilvántartás eszközönd. — Miután az új földadó-kataszter eredményei ellen az 1875. évi VII. t. c. és 1881. évi XL. t. c. cikkeik értelmében érvényesíthetett egyéni felszólamlások jóváhagyott vizsgálati eredményei a földadó-kataszteri munkálatokban ország-szerint csekély kivétellel immár keresztül vezetettek, a földadó-kataszter nyilvántartásáról szóló 1885. évi XXII. t. c. cikk az annak 10. §-ában adott felhatalmazás alapján, folyó 1885. évi október hó 1-ő napjától ezennel léptem és felhívom a törvényhatóságot: hogy erről a törvényhatóság területén levő közegeket értesítvén, a földadó-kataszter nyilvántartására hivatott községi (városi) közegeket, illetőleg községi előjárásigot (városi polgármestert) a földadó-kataszter nyilvántartásáról szóló 1885. évi XXII. t. c. végrehajtása tárgyában általam kiadott s a kir. adó-felügyelő útnan velük közlendő utasításban előirt tendők pontos teljesítésére a legszigoribban utasítsa, a törvényhatóság pedig maga részéről s a hivatkozott törvényben megjelölt állami végrehajtó közegeket feladatok teljesítésében minden kitelhető módon hazafias készséggel támogassa, mert a törvény célja csak úgy lesz sikeresen elérhető, ha a törvény végrehajtására hivatott közegek feladatukat akadálytalanul teljesítik.

— Végre értesitem a törvényhatóságot: hogy a törvényhatósági tisztviselők és közigazgatási bizottság részére az általam kibocsátott nyilvántartási utasításnak megfelelő számú példányának megküldése iránt a szükséges intézkedéseket annak idejében megteend. — Budapest, 1885. évi szeptember hó 10-én. dem. — Budapest, 1885. évi szeptember hó 10-én. dem. — Budapest, 1885. évi szeptember hó 10-én. dem. — Budapest, 1885. évi szeptember hó 10-én. dem. — Budapest, 1885. évi szeptember hó 10-én. dem.

Sarcsanszky Péra. Dalmay József szőlő-észese, f. hó 18-án, ismeretlen okból, egy diófára akasztotta föl magát.

A cs. és kir. közös hadseregbeli itt tartózkodó szabadságot állományú katonák ellenőrzési szemléje f. é. október hó 29. és 30-án lesz. Az utó-szemle november 16-án fog megtartatni.

Kuláról a Fögl-féle alapítványból négy, a kulai ipartestület költségére két iparos segéd megy föl az országos kiállítás tanulmányozására.

Berger Antal helybeli tanító f. hó 19-én délután 5 órakor esküdtök örök hűséget a kedves Graef Anna kisasszonynak. A szerződés alatt, a kaszinó-egyleti dalárda, melynek Berger évek óta buzgó karnagya, két szép egyháziünetekben kívánt tartós boldogságot az új párnak.

Mihálovits András Bajmokról Szántára, Muzsik István Szántáról Bajmokra helyeztetett át kápláni minőségben. A bajmokiak kedvelt káplánjukat a vasútra tömegesen kikisérték.

A Havi-Boldogasszony káplánánál levő pléb-perzseléből, melyet éjszákára mindig biztonságba helyez a syndikus, világos nappal kirabolták a szent céra szánt filléreket. A rablást délután 4 óra körül követte el a tettes, kinek, mire a perzselé megint megtelik, sikerülni fog nyomát ejteni.

A helybeli ellenzéki polgárok f. hó 18-án a „Pokol“ ban bankettet tartottak, melyen Szemző István Mártonfi Károlyt, Inotai iparos a jelenlevő gr. Apponyit, dr. Grünert Samu Szemző István pártelnököt, Mártonfi Károly a két ellenzéki pártot stb. élte.

Arverések. Stabani József 4480 frtra becsült ingatlanai okt. 11-én Ujvidéken. Dimitrevits Mária 4280 frtra becsült ingatl. okt. 18. Ujvidéken.

Az október 5-10-ig megtartandó általános tenyészülő kiállítás Bács-Bodrogh megye, nagyobb termelő, szőlő, csontos és nemesített tenyészanyag átlagos képét feltüntető példányokból 8 darabbal lesz képviselve.

Az újvidéki ev. templom építése közben f. hó 15-én borzasztó szerencsétlenség történt, a mely több családra gyászot hozott s a melynek oka, mint a látogat mutatja, vétkecs könnyelműség. A tíz méter magas alványon éppen négy ember: Drach pallér, Frischmann szobrász és még két közműves dolgozott, a midőn hirtelen az alvány leszakad, alázatlan s a rajta dolgozó oly szerencsétlenül estek a földre, hogy valamennyien megsérültek. Különösen Drach, kinek mindkét lába eltört, állapota reménytelen. A szerencsétlenség oka egy korhadt gerenda, melyet az alvány felállítására alkalmával szintén felhasználtak. A vizsgálatot ez ügyben már megindították.

Az ország iparegyesület által a hazai iparosok közt szerkesztett Fögl-féle alapítványból Ujvidékről 5 iparos segéd megy föl a kiállítás tanulmányozására. A kapott összeget csupán utazásra és lakbérre fordítják, míg az élelmiszerét sajátjukból fedezik. Három napot töltnek a fővárosban, mely idő alatt a kiállítás megfelelő csoportjait szakszerű kalauzolás mellett behatóan fogják tanulmányozni s szerzett tapasztalataikat odahaza nyilvános előadások által fogják értékesíteni s azokról az ország iparegyesülethez írásbeli jelentést is terjesztenek be.

A középiskolai egészségügyi tanári tanfolyamára, mely 24-én kezdődik, megyénkbeli, a hol pedig hat középiskola van, egy orvos se jelentkezett.

A m. kir. államvasutak igazgatósága Zimonyban serteszesztegő intézetet szándékozik létesíteni E terv, ha megvalósul, megyénk kereskedelmére nagy horderejű lesz; mintán hasonló intézmény sem Orsován, sem Bazison nincs. Szerbia és Románia állambehozatala egészen Zimonyra — és így megyénk felé is — irányulna.

A montenegróiaknak Cetinjében volt egy „Cragorka“ című laposkájok, a melyet a közlekedésiügyi miniszter a mult hóban Magyarországból kiltott. A lapnak ugy látszik titkos missziója volt, mert most „Zeta“ cím alatt újból be akarták csempészni hozzánk, azonban felsültük vele, mert a két lap azonosságát felismerték s a közlekedésiügyi miniszter utasította az összes postahivatalokat, hogy a hozzájuk érkező „Zeta“ példányait tartsák vissza és a posta-igazgatósághoz terjesszék fel.

A minden ötödik évben megtartani szokott nemzetközi büntetőügyi kongresszus, melynek célja a büntetőügy terén szerzett legújabb tapasztalatok közvetlen és körülményes ismertetés útján hozzáférhetővé tenni s a vitás kérdések megoldását is előmozdítani, a jelen év október havában Romában fog egybegyűlni, hol ugyan akkor nemzetközi büntetőügyi kiállítás is rendezetik rabpar cikkekből. A kiállításra a zombori kir. ügyészség felügyelete alatt álló rabparintézet is részt veend a következő tárgyak kiállítására: 1. Kézi mángorló Ara 26 frank. Készítette: Guzunya Tósa 174/883. tk. számu fegyenc, rabmunkavezető. Elitelve van: szándékos emberölésért 7 évi fegyházra, melyből ezen iparcikk előállításáig 5 évet töltött ki. A szabad életbeni foglalkozása: molnármesterség. 2. Öszecsukható kerti pad. Ara 4 frank. 3. Öszecsukható kerti pad. Ara 10 frank. Mindkettőt készítette: Rákics Glisó 9/884. tk. számu fegyenc. Elitelve van: lopásért 3 évi fegyházra, melyből ezen iparcikk előállításáig 2 1/2 évet töltött ki. Szabad életbeni foglalkozása: szolga. 5. Egy darab sétat bot, somfából, melynek fogantyúja egy fejet ábrázol; és 6. Egy darab varrókészlet, mely egy csinosan faragott és fényezett, felső lapján betétmunkákkal ellátott kerek asztalkából és egy faragott székből áll. Az 5. és 6. számot készíti Lyubisits Rádó fegyenc, mely pár nap mulva szintén utánküldetni fognak.

A bács-bodrogh-megyei történelmi és régészeti társulat részére Popovits Demeter ur Ó Kanizsáról beküldte azt az aranyat, melyről a „Bácska“ ó-kanizsai levelezője régebben már említést tett. Ez arany közelebbi adatai: Találtatott Ó-Kanizsán az ugynevezett Szarity-féle volt kurialis földön kakorica kapálás alkalmával. Veretett 1585—1595. év között Velencében, mikor a büszke köztársaságnak dogeja Ciozna (Tsikonja) Paskal volt. Előlapján, mely gyöngyfüzérrel körített, a térdelő doge zászlót vesz át az álló sz. Márktól, kinek fején „Mitra“ van. A zászlón fen fölül lefelé DUX olvasható. D betűtől jobbra PASC. CICO. olvasható. D betűtől balra egymás alatt két vetkeznek S M VENET; hátlapján oval körzetben Jézus Krisztus képe látható jobbról 9, balról 9 csillaggal körözve. A körirat jobbról olvasva ez: SIT-T

XPE-DAT-Q-TV-REGIS ISTE-DUCAT. E lap is gyöngyfüzérrel körített. Jelenben értéke 25—30 frt. Legalább F. F. Wesener Wien IV. Gr. Neugasse 11. adatai szerint ennyire becsülhető. Zomborban, 1885. szept. 18. Radics György főgymnasiumi igazgató.

Szabadka városánál a kövezet, vám és hely-pénzszedési jog 1886. évre f. évi szept. hó 27-én d. e. 10 órakor tartandó árverésen haszonbérbe adatik. Kikiálltási ár: 18000 frt.

Helyreigazítás. Lapunk multkori számában a képviselő kísér-tét 14 kocsi tette a hirhordó; tévedett — mit ezennel kiigazítottunk — mert 15 kocsi volt a kíséretben.

Vasárnap délután 3 hintóból és 5 parasztkocsiból álló menet megrakva a Szemző-család hozzátartozóin kívül Milassevits János urral (balján egy tanuló útt) és néhány a világrt sem elsőrendű mesteremberrel (csak tessék provokálni, megmondjuk hány nem volt közülök bankrot) Apatinba randultak. Itt a fogadtatás zajos és lármás volt; hisz Apatinban három fűzős zenekar van s különben is példátlan kis városban annyi formalitás, mint amennyit ott szoktunk minden helyi eseménynél tapasztalni. Levelezőnk értesítése szerint az ingyenmultság által kellemesen meglepott hálás publikum minden talpalatnyi teret elfoglalt; az már más kérdés: hányan volt szavazata. Szemző Gyula 10 perc alatt elreccintta beszámolóját a városháza udvarán. Ezután a menet zeneszó mellett a sörház elé vonult, hol Apponyi a szabadság, egyenlőség és testvériség témájáról szép beszédet tartott.

A helybeli segélyegylet vasárnap Pocsyák Sándor ügyvéd rendkívüli enőkleite által közgyűlést tartott, melyen kimondatott, hogy a december végén lejáráó ciklus betétei már január elején, a betétek kamattal pedig a februárban mindenestre megtartandó közgyűlés után, tehát legkésőbb március 1-én ki fog-nak fizettni. A határozatot általános megelégedés kísérte. Egyúttal elfogadtatott az alapszabályok 14., 18., 19. §-ának Zsuffa Vince módosításával való elő-szerű megváltoztatása.

Baján Konrád Károly cirkusz-igazgató e hó 17-én elhunyt.

A zentai izr. nőegylet október hó 3-án zárt-körű táncvigalmat rendez.

Mattykó (Dobokai) János zentai földmű-vest hónapok előtt vesztett kutya harapta meg, minek következtében f. hó 10-én víziszonyba esett s másnap iszonyú kínok közt meghalt.

Szabadkán Tóth Béla színigazgató október 10-én kezd meg előadásait. Ez alkalommal szinre kerül: 1. Beköszöntő. Prolog 1 felvonásban, allegorikai képletekkel. 2. Könyv lovasság. Vig operette 2 felvonásban. Irta Costa Károly, Fordította Latabár Endre. Zenéjét szerze Souppé Ferenc. 3. A bálkirálynő. Eredeti vigjáték 1 felvonásban. Irta Berzic Arpad.

Zettin Ignác mérnök, földünk, Szegeden f. hó 10-én vette otárhoz Korda Róza kisasszonyt.

Baján Rác László pék házába f. hó 16-án több ismeretlen tettes betört s onnan több öltözet férőruhát s 300 frt készpénzt elloptak. A gyanú egy bikityi és Helle Sándor zombori kártyásra irányul.

Az újvidéki törvényszéki börtönből f. hó 13-án éjjel három rab elszökött. Az egyiket még az éjjel elcsípték.

Sinkay János, zentai születésű jeles földünk a mult héten N. Beeskerekben 85 éves korában elhunyt. A boldogult szülővárosának érdekeit mindig szíven viselte s csak az ottani zavaros világ őta nem folyt be döntőleg a viszonyokba. A „Nagybeskereki Hirlap“ következők emlékezik meg róla: „Sinkay János városunk egyik tekintélyes polgára, folyó hó 10-én 85 éves korában jobblétre szenderült. Zentán született és alsóbb tanulmányait itt, Baján és Kalocsán, a főgymnasiumot Szegeden végezte, mindig és mindenütt kitűnő eredménnyel, mint első vagy második eminens. A jogot Győrött az akademián végezte, a hol több kiválóbb egyenettel egyetemben különösen Deák Ferencnek is jó ismerőse és barátja volt, a mely viszony később sem szenvedett változást. 1824. december 24-én lett ügyvéd és ezen pályán 60 teljes esztendeig működött. 1824—1832-ig a tiszai koronai kerületben volt al-ügyész; 1832 — 1836-ig mint Zenta város jegyzője szolgált a közigyének. 1836-tól a Nákó- és Szervizky-családok, majd István főherceg és később a Csekonits-család ügyészeként szerepelt. 1848—49-ben mint Zenta városának első, a népképviselőt alapján választott képviselője vett részt a magyar országgyűlésen. Ezen minőségben a detronizációban része lévén, egypár családnál ügyészi állását elvesztette, de csak ideiglenesen. Városunkba először 1830-ban jött, mint a Diván-család uradalmi ügyésze és azóta itt és az egész megyében mint munkás, vallásos érzületű, nemes gondolkodású és a szerencsétleneken titkon segíteni szerető ember állt tiszteletben. A játékos és tudományos intézményekről is mindig megemlékezett. Aldás emlékére!“

Főtisztelendő Fejér Gyula apát-plébános ur a gymnasium természetrajzi muzeumának ajándékozott egy drb strombus gígamást és egy drb briumot mész-kővön. A tisztelt adományozónak ez úton fejezi ki köszönetét az igazgató Radics György.

Rendőri hírek.

Temerin községben folyó évi aug. 30-án egy Golity Arkadia malovini lakos tulajdonát képező egy éves, szürkés szőru ökörborajú eltvedt.

Eulyovcsits Jakab szabadkai lakos a szegedi kapitányi hivatal által 68/882. sz. a. egy 5 éves, fehér szőru h. S1 bélyegű, továbbá 69/882. sz. a. egy szintén 5 éves, fehér szőru, h. j. B F bélyegű ökröről kiállított marhásleveleit elvesztette.

Merkovics János szabadkai lakos a város kapitányi hivatala által 6737/85. sz. a. egy 5 éves, kékes, jegyes fülu ökör, h. j. S P bélyegű, 6738/85. sz. alatt egy 5 éves, fehér tinó, j. fülu, h. j. SP bélyegű, 6739/85. sz. a. egy 6 éves, fehér ökör, h. b. S1 bélyegű, 6750/885 sz. a. egy 6 éves, kékes ökör, h. b. S1. bélyegű marhákról kiállított marhás leveleket elvesztett.

Eltoloncoltatott a fővárosból. Reicz Izidor pék, 16 éves, nőtlen, héber, Bajára.

Markovits Jakab szabadkai lakos a város kapitányi hivatala által 6735/885. sz. a. egy 8 éves, j. füllő, ökör, el. b. T. S. h. b. T. S. és 6736/885. sz. a. egy 8 éves, fehér ökör h. j. M. ismeretlen bélyegű marhákról kiállított marhásképeket elvesztette.

Zöldi (Zódi) János lopás miatt 7 1/2 évi fegyházra elítélt fegyenc és Mirkovics Illia szintén lopás miatt elítélt felelősség alatti vizsgálati fogoly folyó hó 14-én 2 1/2 órakor reggel az újvidéki fogházból megszöktek. Nyomozandók és elfogatásuk esetén a legközelebbi kir. ügyészhez kísérendők. Zöldi (Zódi) János születés helye Szt. Tamás (lakhelye Topolya), 37 éves, róm. kath. nős, juhász, nagysága közép, testalkata erős, arca hosszú, arcszíne szíke, haja gesztes, homloka magas, szeme sárgás, szemöldöke gesztes, orra és szája rendes, fogai épek, bajusza vörös hosszú, szakálla nincs, álla rendes, nyelvismerete magyar és szerb, ruházata nyári rabruha — Mirkovics Illia, születés helye Kamenec, 29 éves, görög keleti, nős, napszámos, nagysága közép, testalkata közép, arca hosszú, arcszíne barna, haja fekete, homloka magas, szeme kék, szemöldöke fekete, orra és szája rendes, fogai épek, bajusza gesztes, szakálla nincs, álla rendes, nyelvismerete szerb, ruházata tekefele, barna nadrág és kalap.

Eltoloncoltattak a fővárosból. Német Vilmos pék, 21 éves, róm. kath., nőtelen, Szabadka; Vida József napszámos, 28 éves, róm. kath., nőtelen, Keresztur, Bácsmegeye.

Radojevics Sándor zombori illetőségű, budapesti katonai élelmiszeri raktári szökevény pék, nyomozandó és a legközelebbi hadkiegészítő parancsnok-ságához bekiszérendő.

Martin József rácmiliticsi lakosnak folyó hó 8-án este 7 órakor a községi legelőről egy éves, sötét p., bélyegtelen kanca csikója elszökött.

Kis-Hegyes bácsmegeyei község új pecsétét készítették: „Bács-Bodrog vármegye Kis-Hegyes községe” körirattal.

Wölfl József gákovai lakostól folyó hó 9. és 10-ik közti éjjel ismeretlen tettesek 2 drb. lovat ellopak. 1. 10 éves, magy. p., paripát, h. j. c. N9 jeggyel. 2. egy 3 éves, sárga kanca, homloka csillagos, h. jobb és első ballába kesze, h. j. c. N9 jeggyel.

Szabadka és vidéke hajdankora.*

Mielőtt szorosán városunk történetével foglalkoznánk, előbb vidékünknek, a Duna-Tiszaközbe alsó részének hajdanára vessünk egy futó pillantást.

A Duna-Tisza határolta gazdag terméshűs lapálnak a mai Bács-Bodrog vármegyét alkotó része a mostani emberi melegtől diluvialis (vizözön) korszakban egy messze terjedő tenger fenekét képezte, a mely tenger az egész magyar alföldet borította el hatalmas hullámaival. A vizek lefolyásával napfényre került a tenger fenekét alkotott nagy homoksiság, a melyben sok helyütt a nagy tömegekben lerakodott iszapanyag, a sárga föld, valóságos halmokat alkotott, mint épen a Bácska közepén is, az u. n. telecskai dombokat vagy fensíket és a titeli fensíket. Helyenként a közel évszázadokig egyes kisebb nagyobb állóvizek maradtak hátra a mélyebb helyeken; a legmélyebb meredben pedig két hatalmas tölgy, a Duna és a Tisza képződött. — Ezen ősi állapotról a szabadkai pályaudvarban 1882. július 4-én kezdett ártézi-kút fúrása alkalmával 110 méter mélységben talált esigák és növénymaradványok is tanúskodnak.

Nem valószínű, hogy a lassankint lefogyó tengerből kiemelkedett magaslatokat e tájban is mindjárt lakóhelyül foglalta el az ember; azonban mély sötétség fűdi még el ezen őskort szemünk előtt. Talán idővel a Dunának vagy a Tiszának medre, vagy a Bácskának több helyén s így városunk határában is nagy számmal található halmok némelyike s egyéb őslhelyek, ha majd valamikor tudományosan megvizsgálatnak, adhatnak némi felvilágosítást azon korról, a melyből egyéb okmányok és emlékek nem igen maradtak ránk, mint a melyek a föld kebelében rejlenek. — Hogy a Tisza balpartján Borjason Török-Becse alatt és Padé mellett Adával szemben őstelepek voltak, arról érdekes adatokat közöltek legújabb ásatások nyomán.¹⁾ A Bácskában talált őskori kötődékekről még nem bizonyos, vajjon ama első emberi telepítés korából való-e, vagy pedig későbbi időből származnak.

Az ókor mivel népei és tudós utazók nem fordultak meg e vidékben, a Duna-Tisza közben, hogy hirt adhattak volna a későbbi nemzedéknek e tájak akkori viszonyairól.

A világtörténeti miveltég kelet felől Ázsiából Egyiptomtól jutott Görögországba és Itáliába és ezek közvetítésével sokkal későbbben mi hozzánk is elterjedt. — A görögök Kr. el. 700 év óta jártak a Fekete tenger (Pontus Euxinus) környékén s több helyen le is telepedtek és kereskedést folytattak a belföldi barbár népekkel. Kr. el. 514-ben Darius hadai már az Al-Dunán (Ister) jártak és hadakoztak azon szychthakkal, a kik a Fekete tenger felől laktak. De ez mi fölünk igen messzire esik. Ezután egy fél századdal későbbben a görög író Herodotos, a történetírás atya, a mostani Erdélyországban lakott Agathyrsokat említ (műveiben IV. könyv, 100. és 104. §.) mint ama szychthák szomszédait. Ezek igen szerették az arany ékszereket s talán e miatt kereskedelmi viszonyban is álltak velök a pontusi görögök, a kiktől Herodotos azoknak híret is hallotta. A tovább nyugat felé eső tájakról semmi tudomása nem volt; még csak a keltákat említ mint legnyugatibb népet, a mely akkor a mai Franciaországban lakott.

Ezen kelták vagy gallusok²⁾ egyes csapatai Kr. előtt 380 körül Itáliába rontottak, 280—218. között Thraciát, Macedoniát, Thessaliát pusztították, sőt Ázsiába is ámentek. — A Rajnán is általjövően kelet felé terjeszkedtek és az egész Duna mentében nagy változás idéztek elő.³⁾ A Duna torkolatánál volt geták

* Mutató Irányi István jeles helyi történészünk legközelebb megjelent művéből. Szerk.
1) Lásd a temessvári tört. és régész. társulat Közönyét, 1877. évf. 149. lap és 1881. évf. 142. lap.

2) Livius V. 34. után Mommsen: Röm. Gesch. I. 330.
3) Hunfalvy: Ethnographia 63. lap.

éjszakra kerültek és az agathyrsok helyét foglalták el, csak hogy most már dák nevet kaptak s országuk Dacia lett. — A kelták, a kik az ipar magas fokán állottak már, hazánk Dunán túli részeibe is (Pannonia) telepedtek. Pozsonytól Belgrádig.

A római írők közül C. Jul. Caesar, a ki Kr. el. 58—51. években Galliát meghódította s ezáltal a kelták főrejét megtörte, először említi a dákokat (Daci) és a Dunát is ő írja először Danuviának.⁴⁾ Többet ő sem tudott. — Caesar halálával (meghalt Kr. el. 44.) végződik Magyarország területére nézve a történelem előtti kor; ezután bár szóróványosan és nem éppen ki-elégítő adatokat találunk róla, de mégis némi világosság kezd itt is terjedni. Augustus római császár korában hazánk legalább egyes részeiről, névszerint a Dunán túli Pannoniáról és a Tiszán túli vidéket és Erdélyt magában foglaló Daciáról már biztosabb történelmi adatok szólnak. A Duna-Tisza-köz még továbbra is terra incognita maradt.

Vajjon a kelta eredetű boiok Kr. el. második század közepé óta a mai Bácska területén is laktak? csak valószínű. Annyi azonban kétségtelen, hogy Bács vármegye több helyén, névszerint Szabadkán, O-Becsen, Karavukován, Kúlán, Palánkán, Csantavéren stb. találtak bronz-tárgyakat, melyek készítésében éppen a kelták voltak igen jártasok. Mindezen tárgyak azonban kereskedelem útján is kerülhettek az itteni népekhez, annál is inkább, mert az itt talált bronz-tárgyaknak semmi különös és sajátos jellemzők nincsen; hanem megegyeznek az ország más helyein napfényre került régi bronz-eszközökkel. S így nem föltétlenül bizonyítják még a kelták ittlakását; jóllehet azon körülmény, hogy éppen Szabadkán⁵⁾ nagy halmaz töredétsre s elhasznált bronz-eszközök találtak mintegy átöntésre s új feldolgozásra szánt anyagot, egy itt helyben létezett öntőműhelyre látszik mutatni, azonban öntő-mintákat még nem sikerült itt találnunk. Különböző régiségek gyűjtése még korán sem haladott nálunk annyira, hogy a környék őskoráról véleményeket közzétehetnénk. Mindössze két három év óta gyűjtjük városunkban a véletlenül napfényre került ősi maradványokat, melyeket egyelőre községi főgimnáziumunkban őrzünk.

Városunk határában már többször találtak szokatlan helyeken emberesontokat és ezek mellett sajátosság tárgyakat, a melyek egy rég lezajlott időről tesznek vala tanúságot; de ezek vagy köztudomásra nem jutottak, vagy pedig komoly figyelem tárgyát nem képezték és a tudatlanság mindjárt el is pusztította. Ezekről tehát nem is szólhatunk. Legújában azonban oly lelhelyre akadtak földás munkások, a mely kétségtelenül teszi, hogy városunk tömszedságában bronzkori telep létezett, melynek laosai a vasat még nem ismerték. Ezen lelhely városunk déli szélén van egy már a városban kezdődő hosszú, sárgaföld-dombhátnak lejtőjén, a mely magaslát egyes dombokat alkotva, déli irányban még tovább is elhúzódik. Ezen dombháti keleti oldalán van az u. n. zentai temető, nyugati oldalán pedig, a mely lejtősebb és a Rókus külvárosi templom meg Sándor falu felé vizenyős lapályra (mlaka) dől s azért az ősi telepek kívánalmainak meg is felelhetett, több év óta téglagyár épült, mely az említett dombokból ássa a gyártásra szükséges sárga földet és néhány év múlva a helyszi-ent egészen meg fogja változtatni, úgy, hogy csak a magas temetői partból következhetünk a földszin régi alakjára. — Midőn ezen téglagyártást 1882-ben kocsitartó egyengyárték, mindjárt az út kezdetén a lejtő alsó részében egy kapavágásra vagy ásonyomra kemény tárgyra akadtak s csakhamar nagyterjedelmű cserép edényt találtak, a mely színiug tele volt mindenféle szokatlan alakú rez- vagy bronz tárgyakkal. Az edény szátmállott, a benne volt tárgyak pedig (mint mondják) mintegy 50 kilogrammot nyomhattak és nagy részét széthordattak. Több darabot, közte alakatlan rézörngyök vagy öntörögök, a gépész mindjárt beolvastott; a legnagyobb részt pedig, minthogy csupa törött s kopott tárgyakból állott, rézművesnek adták el. Így tehát csak több hónap múlva értesülvén e leletről, ennek legalább romjait mentettük meg a főgimnáziumi régiségi gyűjtemény számára.

E tárgyak között a többi már felismerhetetlen szerszámdarabokon kívül voltak: sarlók, kardmarkolatok, fűrészek, tokos vésők (celtek), fűles vésők (paeltab), lándzsahegyek, kar- és lábgyűrűk, hosszú csavarok, egy díszítésre használt, vonalakkal cifrázott laposcska, egy koralakú kidomborodott fülesgomb s különféle sodronydarabok.

Ezen téglagyár területén, de a leirt helytől távolabba más tárgyakat is találtak még ásás közben emberesontokon s koponyákon kívül. Így két szegénys, de ép karperecet összefonott és egyrétt bronzsodronyból; másutt két félkörte alakú kézi örlőkövet homokkőből s egy csiszolt fekete kődarabot, mely hihetőleg valamely u. n. kőgyalúnak töredéke; egy kiesiny csiszolt kőeket, különféle színű fegyvergyökeket, agyagból készült nagyobb s vonalakkal cifrázott gyöngyöt, egy sárgagyantából készült szabályos alakú kisebb gyöngyöt, egy cipő alakú, fölülről lefelé átfúrt, szintén valami zöldes mézgából készült gyöngyöt, felszínén sárga anyagú emailszerű ékítéssel. — Találtak ott még (hallomás szerint) akkora nagy cserépedényt, hogy a temető csész kis gyermekei türodtek benne; különben igen nagy cserépedényre mutató kisebb-nagyobb töredékek is többször kerültek elő. Különböző, részint kezdetlegesen szabad kézzel, részint koronon készült csinosabb kis cserépedények, boigrék fekete lazább anyagból és graphittal mázolt szürke agyagból is találtak; sőt egy vörös agyagból készült csinos csésze is, mely utóbbiak azonban valószínűn a rómaiktól kerülhettek ide. A gyár körül még két vas pallost is találtak távolabban egymástól, melyek felszedés közben darabokra törtek; ezek is a későbbi római vagy éppen avar és német korra utalnak.

Bronz-tárgyakat még másutt is találtak a határban; egy ököl nagyságú bordás-buzogányt és Csantavérről két orsóforma hosszú, nagyfejű szöveget vagy tűt. — Az ugynevezett bajai szőlőkben egy igen vastag s laza fekete anyagú szabad kézzel csinált és ol-

4) De bello Gallico VI. 25.
5) Lásd cikkemet a szabadkai főgimnázium „Értesítő”-jében 1882—3. évről a 13. lapon.

dalan vonalakkal díszített kis fazekat találtak, melyben hihetőleg karperecek szolgált egyrétt görbített bronz-sodrony volt s egy borsó nagyságú fehér kőgyöngy; Zobnatica pusztán kis római urnát; továbbá a Szt. György külvárosban egy nagyobb urnát; Eminus pusztán egy igen kezdetleges durva cserépedényt. A Palics és Vértó közötti halmokban egy 4 gömbölnő álló kis esengetyű féle találtott emberesontok mellett, továbbá érintetlen sárga földben még két szarvas vagy zerge-szarv igen korhad állapotban. A ludasi földekben több cserép töredékek között egy mézgából készült emailszerű hosszú gyöngyöt találtak stb.

Ime ezek a város határában újabban talált ősi maradványok, melyekből némileg a telep korára véteket következtethetünk, mert a régiségek minden esetre legalább kétezer éves kort képviselnek. Azonban nem bizonyos, vajjon a kelta eredetű boiok, a kiket a Tisza választott el keleti szomszédaitól, a dákoktól, volt-e azon nép, a mely a mi vidékünkig terjeszkedett, vagy azok csak a főlsőbb Duna-Tiszaközben laktak? Ezen boiokat Burvista dáki király (uralkodott 90—57 Kr. el.) hosszantartó háborubban legyőzte és eddigi lakóhelyeikből kiűzte, melyeket görög és római írők a boiok pusztájának neveznek,⁶⁾ s melyekbe Burvista bukása után, Caesar idejében (Kr. el. 60—59 körül) a szychthakkal rokon származatúnak egy ága a jászok költöztek be, a kiket a római írők sarmata-jazygesnek, Claud. Ptolemaeus pedig (Kr. ut 150 körül) metanasta (azaz költözők) jászoknak nevezett el.

A jászok igen harcias és vitéz lovasnép valának, és talán épen e körülménynek tulajdonítható, hogy e tájakról azután sem kaphatunk hírt. Mert négy évszázadon át, a meddig itt tanyáztak a jászok, meg tudták tartani szabadságukat a hódító rómaiakkal szemben és nem engedték őket be a maguk területére. Bátran dacoltak e hatalmas szomszéd birodalommal, sőt nem egy ízben vakmerően fel is ingerelték a rómaiakat; többször átmentek a Dunán és meglepték a rómaiakat, úgy hogy ezek kénytelenek voltak a Duna jobb partján erősségeket építeni és azokat újabb meglepések ellen erős őrségekkel rakni meg.⁷⁾

A rómaiak Kr. el. 34-ben Sirmiumot (a mai Mitrovic helyén) foglalták el, 39-ban Moesiának (a mai Bosnyák- és Szerbország) uraivá lettek, 16-ban Pannoniát, a Dunán-túli vidéket hódították meg. Traján római császár Kr. után 100 és 101. évben legyőzte Decebal dáki királyt és 105-ben provinciává tette Daciát. — Az alsó Duna-Tisza köze tehát három oldalról a rómaiakkal volt körítve, a kik most a folyamok mentében részint a kelta városokat élesztették fel, részint pedig ujakat építettek és erősítettek meg harcias szomszédai ellen. Ily helységek voltak: Singidunum ma Belgrád, Taurinum ma Zimony, Ilok helyén Crucium, Mitrovic helyén Sirmium, Szalánkemén helyén Acumineum. Banovec h. Rittium, Eszék h. Mursa, Pétervárad h. Cusum, Dáya h. Teutoburgum stb. Gyárfás István Cornacum és Teutoburgum városokat a Bácskában helyezte, az előbbi Pulszky Ferenc is itt keresi. Salamon Ferenc pedig Vuková körül, Rosty Zsigmond is a Dunán túl Eszék alá helyezi e két várost (Pannonia térképe a III. századból) és a Duna-Tisza köze nála egészen üres. Itt t. i. rómaiak nem telepedtek le, rájuk nézve e vidék továbbra is Barbaria maradt: Deserta Sarmatum, Barbaria Jazygum.

Midőn Traján a dákok ellen készült, ezek királya Decebal az alsó Tiszánál ide áttörvén, a jászokat erővel is kényszeríteni akarta, hogy őt a rómaiak ellen segítsék. Traján azonban a dákokat innen kiűzte és most maga foglalta el ezen vidéket és a Duna partján őrházakat építtetett.⁸⁾ A rómaiak itt csak a Duna-Tisza alsó szögletét, a mostani csakjás kerületet foglalták el; de az Újvidéktől észke. irányban Földvárig húzó u. n. nagy római sáncokat mégis alig lehet a római legiök munkájának tartani, annál kevésbé az Apatintól keletre Petrovozellő irányába terjedő kisebb szintén rómaiaknak nevezett sáncokat.⁹⁾ Azonban az Újvidék és Bács körül talált sok római téglá határozottan római telepre enged következtetni.¹⁰⁾ Titelben is sok római régiség találtott.

(Folyt. köv.)

SÉTÁK A ZOMBORI PARKBAN.

Írta: VÉRTESI KÁROLY.

II.

Az ötven jávorfánál vagyunk. Mind az ötven egészes, mind az ötven szép egyforma, hullámzatos ketős sorban egymás mellett sorakoznak árnyat adni. E helyen, hol a kertnek annyi fája folyik össze lomb-erdővé, van a fülemilék dalcsarnoka.

A jávorfák árnya alatt haldokló bangiták (viburnum lantana) elenyésző bokrai pusztulnak ki. A bőrvény meténg (vinca minor) kúszó vékony gyökörzsei, lándzsás örökzöld leveleivel is kihalóban van már. Világoskék pártájuk nem élenkíti már a szemet.

A jávorfák sora előtt, a park legnagyobb gyep-pázsítja, unalmában nyújtózkodnak, ha nem keresnek fel oly nagy számban a mezei virágok. — A nagy tisztáson a két fehér nyírfa (betula alba), a három nyírfa (populus canadensis), egy szép szilfa (ulus pyramidalis) és az egy példány paulownia imperialis, pineák és szelid gesztenyefák nem nagyon zavarják a mezei Flórát.

Ki ne szeretné a mezei virágokat?

„Szeretlek szép virágok titeket . . . Színben, illatban gazdag éltetek Tartsa meg frissen, ifjan lelketem, Mig láthatlak, mig köztetek leszek . . . ! Jertek, lakjatok aztán síromon, Vegyétek vissza hűlt szívem felett, Mit annak ti adatok egykoron: Az ifjuságot, színt és életet!”

6) Roessler: Römische Studien 28. lap. — Hunfalvy: Ethnogr. 64. lapon. — Hunfalvy Ethnograph. 86. stb. lapon.

7) Gyárfás István. A jászok tört. I. 297. és 300—305. lapon. — Hunfalvy Ethnograph. 86. stb. lapon.

8) Gyárfás e. m. I. 307.

9) Gyárfás e. m. I. 570—573. lap. — Lásd dr. Ortway cikkét is: Arch. Ért. 1875. évf. 9. köt. 257—270. lapon.

10) Arch. Ért. 1872. évf. VII. 93—94. lap és a IV. köt. 8. lap.

virág
Flóra
adna

mely

(viol
soly
nagy

hogya

rágz
tész
nyel

lehet
taraj
világ

röpít
dezik
ráfut
szere

riuma
fogaz
nek
hatá

endiv

mas
fejecs
tavas

is va
gélmi
hogy

kedve
ékek
pavel
nem

„Sok
öltöz

nincs

egy
valak
pontje

nyári
tárl
a feny
cserej
bokro

zónés

ról pe
a kik
útelh

álló
den p
is ne
lán

és ez
hajló

erős
lagno
nyilt
utár

szép
levele

sok.
kedve
szépe

kedik
szülő
apám

pad
mek
zokna

kertés
hogy
ség,
megn

húzza

nus a
cedru

vékon
a tiszt
forma
jelent
hogy

(rhus
nálna
A cin
virág
bárme
hol es
minder
virág

thus fi

Lépjünk be a mezei virágok birodalmába, mikor virágzásuk teljes pompájában vannak, nem oly önzők Flóra nemesebb ivadéakai, hogy ezeknek is helyet ne adnának.

Es csakugyan, a természet azt az ékes ruhát, melyet tavaszkor öltött fel, itt késő őszig tartja meg.

„Itt nyílnak a virágok ezrei

Itt szokták éltők' átnevelni:
Kék s aranyzsinű fátorkák, lepék.“

Itt egy bokor árnyas tővénel, illatos ibolya (viola odorata) rejtve él. A tavasznak volt elő-mosolya, legkedveltebb virága. — Vegyük észre, mert nagyon apprehenzívus kis virág. Mindig panaszkodik:

„Ah én boldogtalan kicsiny virág!
Ki élek búsan, észrevétlenül;
Nem jön én hozzám szellő, napsugár,
A pillangó is rajtam átrepül;
Csak néha látom a kékliő eget:
Ki szeretettel adta színemet.
Fölem kinyúlnak a sötét állalak,
Élém rít nyugra füvek gallanak,
Még a szép világot sem láthatom,
Ah, én boldogtalan vagyok nagyon!“

Virágnyelvi jelentősége az ibolyának: „Legbolgabb szerelem a titkos!“

Hajoljunk a másik virághoz is. Egész évben virágzik, szépen, sárgán, pártái nyelvalakúak. — A kertész alig győzi kiirtani, meg-meg visszajön. Virágnyelvi jelentősége is: „Jó reggelt kívánok“ bosszantó lehet a kertészre. Ez a pongyola pitypang (leontodon taraxacum). Almajai bóbítat képeznek s a gyermekvilágban az a legény, a ki egyszeri ráfúvással szét-röpteti. A serdülő egyszerűbb leánykák meg azt kérdezik tőle: szeret-e vagy nem szeret? s ha egyszeri ráfúvással eltűnik a bóbít, akkor — bizonyosan szeret.

Mellette a szép kékszinű mezei katáng (cichorium intybus) ágazik el. Szárlevelei karabélyosak s fogazottak. — Virággombjai a száron kettesével ülnek. A ki szereti a cikória kávé, gyökereiből megkap-hatja. Egy másik valfaja az endivia katáng (cichorium endivia), salátát ad akkor, ha ennél nincsen még jobb. Mindenütt, a réti löhere (trifolium pratense) három levelei közül, a rózsaszín, vagy bíborvörös virág-fejecskéi kandikálnak ki és mosolyognak sok valfajban, tavasztól a késő őszig virágoznak. Ritkán négy levele is van, az ilyet az eladó póréányok szokták keres-gélni, s ha reáakadtak egyre, akkor bizonyosra veszik, hogy abban az évben — férjhez mennek. — Ott egy kedves buzavirág (centaurea cyanus) tévedt ide az égkék színével. Mellette egy skarlátvörös pipacs (papaver rhoeas), mosolyog és bóbint felénk. A fecsegők nem szeretik a pipacst, mert virágnyelvi jelentősége: „Sokat kiabálsz mindenfelé.“ Minden virág ékes színbe öltözködött, hogy észre vegyék.

No de elég is lesz már kis virágok, e cikkem nincsen nektek szárvá.

Az ötven jávorfa közep részén, árnyék alatt egy fehérre festett pad áll. Ritkán lehet látni hogy valaki e padon ül, pedig ez a parknak egyik legszebb pontja. Nézzük csak ott közepben, a merész sudaru nyárfák rezzög leveleinek kedves játékát! Igen jó kép táru lenék e padról nézve, egész kis kárpáti idill. Mikor a fenyőkoszorúta nagy gyep-pázsitra nézünk, melyen cserjék, bokrok, kicsiny számmal legelésznek, a ritka bokrok s ritka cserjék, a parkba elég ritkán járó közönségünk képét adják.

Mikor jobbra a szépen zöldelő tamariskákat, balról pedig a sárga virágú ribizli (ribes aurea) — mely a kikelet első virágai közé tartozik — elhagyjuk, az útelhajtásnál, még ezen a fele, sarkon, magányosan álló vadgesztenyefa, egy tisztást zár be. Olyan szeliden pompáztatja virágait, hogy csodálunk kell, miért is neveztek el „vad“nak e szép virágfát? Oknak talán még nem elég, hogy gyümölcse keserű.

Jobb fele a tisztáson ismét nyírfák társasága, és ezek mellett szép kőröfák (fraxinus pendula) földig hajló ágakkal.

Egy körülben balra, sokszínű kertéke (lantana) erős szaga fogad, de ha hozzá nyúlunk, virága csil-lagmódra nagyon hullik. „Leányszemérem hasonló a nyílt virághoz: ha egy levele letörik, a többi önként utánna hull.“

Jobbra három török mogyorófa (corylus colurna) szép magasan hordja már lombos-koronáját. Szárait levelei szívidomú aljjal bírnak, bemetszettek s fogasok. Minden kertben szeretik e fák, nekem különösen kedves fám, sokszor nézem, nézegetem, örülök hogy szépen nőnek s a lombpyramis, mindig jobban emel-kedik. Azért kedves emlékek e fák nekem, mert a szülői házban én is ilyen corylusok alatt nőttem fel, apám növesztette a terebélyes fák magról. Négy pad volt a corylusok alatt s a négy padhoz, a gyer-mek évek sok emléke tapad. Gondolom e fák is ama-zoknak magjaiból nőttek, legalább egy időben a park kertészre, zacskó számmra kéregetett tölem magot. Kár hogy egymáshoz olyan közel állanak e fák, az a tér-ség, a melyen állnak, egy fának is kevés ha majd megűnő, lombosodva szélesedik s a nehéz tobozok is bűzzák ágát.

Közél a mogyorófához, somfa virágbokrok (cornus alba) huzódnak meg. Mellettük meg két szép vörös cედrus (juniperus virginiana), loborként felemelkednek.

Atellenben lóttá (celthia australis) sok lecsüngő vékony ággal. E fák városunk terét is díszítik. Olább a tisztáson három bokor kőnaspolya (cotoneaster) kőkény-forma gyümölcsökkel. A naspolyafalevél virágnyelvi jelentősége: „Ne légy oly borzas!“ Ebből látszik, hogy a virágnyelv is néha a próza mögé búvik.

Itt vannak az ecetfák is, ilyen az ecetszőmörce (rhus cotinus), melyet a corduan bőr készítéséhez hasz-nálnak s a mérges szőmörce (rhus toxicodendron). A cinniak (cinnia elegans) keleti élénk színbőséggel virágoznak nagyobb körben. Örül a szív, a szem, itt bármérre néz, pedig ez az út is azok közül való, a hol csak eltévedve járnak. Talán azért olyan szép itt minden, mert kapzsi kezek ritkán törnek erre, levél s virág épen marad.

A cinniak mellett néhány fűszer bokor (calycanthus floridus) barna szép virágában lehet gyönyör-

ködni, ágának kitűnő jó illata van. Ha ezt sokan tudnák, nem volna talán már belőle semmi sem.

Ezek mellett három bokor vadnarancsfa (malura aurantiaca) emelkedik.

Jobbra egy szép kárya (carya alba) újabb eredetű fanem. Fásorokban kezdik használatba venni. Közel hozzá jobbra, egy kocsanos tölgy (querqus pedunculata) koronáján ül a — halál. Több száz éves idejéből alig töltött el egy évtizedet, pedig hazája is lapály volna, még se nő ki ágain a tölgyfagyöngy. E tölgyet az élet cserben hagyta.

Még egy szép bőrfia vagy álásfa (ptelea trifoliata) is sorakozik, ehhez a nagy társasághoz.

Most balra nézzünk. Itt egy szép új faja van a jávoroknak (acer foliis aureo varigatis) a hosszú botanicus neve. Levelei sárgulnak.

Mellette egy rekettye (genista alba) díszbokor van. Az összekötő kis út mellett, két boroszlán-cserje (deutzia fortunei) rózsaszínű teljes virágokkal pompáz.

A kis útról visszatérve, jobbról találjuk a park egyetlen szomorúfűzűjét (salix Salomonii). Leveleinek virágnyelvi szomorú jelentősége: „Szívem telve van gyászal.“

A fűzűk hátterét lánvirágok (phlox sempervirens) élénkítik sok virággal. Folytonosan virító, hálás pázsitvirág.

Egy tekintélyes szilfa (ulmus pyramidalis) szegődik meg a társasághoz, terebélyes koronáját barna tőrzsön hordva.

Figyelmünket lekötö még egy magasra nőtt tulipánfa (liriodendron tulipifera). Északamerikában van hazája, de nálunk is virágzik, ha jó talajt és ápó-lást lel. — Tulipánhoz hasonló sárgás-zöldes virágai nagyon szépek.

Amott balról még két bokros pünköszi rózsza (paeonia arborea) virít, mellettük még a nyárták egyik fájának több példánya áll megcsönkítva. Mem szereti a kertész őket, mikor virágoznak, virágjukkal sokat szemetelnek; ilyenkor mintha csak hó réteg takarná a földet. Virágjuk a szemnek is árt, ha ahhoz hozzá fér.

Hagyjuk el most a kutat, a körülötte útközépen nemkülönbén s a kertészajtó mellett vágjunk be a hasonlóképpen ritkábban járt másik útra, mely a terv-rajzon az előbbinek felel meg.

Álljunk meg mindjárt egy nagy virágköröndnél, mely zöld pázsit közt pompás fucsziákat (fuchsia fulgens) ölel. Szép zöld levelűsön zománc csillog, virágjukon a leghalványabb színtől a rikítóig, meg van minden árnyalat. A szépen csüngő virág, mindenkinek kedves. És milyen pompásan áll még hozzá a sárga-zöld színű koszorú is, melyet a pártamag (pyrethrum parthenifolium aureum) levelei adnak. Erdemes, hogy többször nézzük. Meg nem unjuk Mikor a legtöb-b kerti virág már elfogyott, ez a zöld koszorú sárgás színnel, még mindig itt van.

Atellenben jobbra, egy körülötte jól meg tölt a rózsás gerebesin vagy őszi rózsza (as'fer chinensis), kertjeinknek őszi díszé. A gazdag színtömrületben a hamvas-kék és rózsza színűek, nagyon szépek. Vala-mennyien teljes asterok, színzavar pompában.

Két pad között az átvágó kis út mellett, egy galagonya bokor (crataegus pyracantha) mindig disz-lik, akkor is ha virágzik, akkor is ha sok ezrével vi-rítanak rajta vörös gyöngyök. Mögötte két bokor: pyrus japonica. Még hó van mikor virágoznak.

Azt az átvágó kis utat, melyről előbb szóltam, a szükség hozta létre. Mikor a parkot ültették, nem volt benne a tervezetben. Idő folytán a vonatokhoz-sietők, vágatok itt át a gyep-pázsiton, maguk után nyomot hagytak.

Most már itt is út van vágva, szegélyezték ma-gasra növesztett kertkével (lantana). A rózsák királya néja több bokorral virít folyton a járt út mellett, sok maréchal Niel van itt egymás mellett.

Balra a sarkon még egy szép ezüstlevelű platan fát (platanus foliis argenteis) is vegyünk észre. Ezu-tán már jobban haladhatunk.

Folytassuk a kezdett utat. Jobbra egy rózsaba-zsal (paeonia herbacea) pünkösd táján virít. Virág-nyelvi jelentősége: „Csendes, de mély szenvedély émsz.“ Olaszország erdeiben vadon is nő, no, de nálunk sem igényel nagy ápólast, hálás virág. Elég egyszer elültetni.

Az örökzöld mahoniabokor mellett elhaladva, egy haldokló jávorfához (pseudo platanus) érünk. Sárguló levelekkel is még nagyon szép fa. Nem régen volt, hogy még virult, azt gondoltuk, egyik legszebb dísz lesz a parknak. Sorvad mostan, halál ólálkodik körülötte, s mintha a halál maga is megsajnálta volna, csak lassan emészt fel. Kimulása csendes lézzen, mi kor fagyos szél fog rajta erőt venni. Kikeletkor tüze teszik. Tengertől a megjön a kis madárka, keresi majd — és nem találja. Ezután nyugtalanul körülszál-long hangicsálva s megpihenve a másik ágon, egy szép dalba önti búját, ez lesz majd a fászikáról az utolsó emlékezés.

A haldokló kis fa mögött, két kis tiszafa (taxus baccata és taxus foliis variegatis) van vörös színű tobozok-kal. Lassan nőnek, soká élnek. A haldokló jávorfa körül pedig tekintélyes nagyságú fák örülnek az élet-nek. Ezeknél is úgy van, mint az embereknél szokott lenni.

Töleséresen emelkedő fiatal fenyőfakkal, lépten nyomon találkozunk.

Most nézzük meg még a hat kőrösfát, három bel-ölük fraxinus juglandifolia, három pedig fraxinus ca-rolineana. És mielőtt a kis rondóba befordulnánk, job-ról a gyep-pázsiton, egy fehérlevelű jávorfa (acer negundo foliis argenteis) vonja magára figyelmünket. Egy szép bokor van előtte, a rózsafélékhez tartozik. A tűz levelű bajnoca ez (spiraea salicifolia alba, flore pleno). Mikor virágzik, az egész bokor olyan mint a hógömb, melyet úgy kapartak össze s halmoz-tak fel.

Ott pedig, hol az út a kis rondóba hajlik, hat vad-gesztenyefa van három sorban egymás mögé rakva. Egy időben lettek kiültetve, egyformák is voltak ak-kor. Most a jobb talajt ért és a déli napsugár-nak néző fák nagyra nőttek, míg mögöttük az utolsó sorban levők eltörpültek. Az életben is így van ez az embereknél. A körülmények, melyekbe a sors szele ú-s minket, nagy befolyással vannak egészségünkre és életünkre. (Folyt. köv.)

ÖNGYILKOS FÉRJ FELESÉGE.

Tihmár rajza.

Nem is olyan régen történt. Mint a villám járta be B. várost a hír, hogy Szőke Pista agyonlőtte ma-gát. Ott találták apja sírjára dőlve, vérében úszva. . . Halvány arcá élettelen, ajkai mozdulatlanok, tagjai meredtek. A sírásó kocsi-ra rakta s hazavitte — a fe-letségéhez.

S a szegény asszony sírásra fakadt, átölelte a hideg, véres testet, a hőkadt arcot könnyeivel áztatta, de az változatlan maradt.

S a férj nem ébredt fel többé a szerető feleség esdeklő szavaira, nem érezte a forró esőket, nem használt az áttagó sebének, ott hevert, úgy mint hozták vérében.

Szegény asszony! ne ébreszd, elaludt ő örökre. Lám nevetlen árvád is kérnek: „Mamácska ne éb-reszd fel apust, hisz ő oly szépen alszik, még csak nem is lélezkik, ne sírj, holnap reggel fel fog kelni, cukrot fog nekünk hozni. Hadd őt aludni!“

S a szerető feleség, ki a legjobb férjét veszté az öngyilkosban, hallgatott kiesi árváinak szavaira, hagyta őt aludni, melléje borult s úgy örködött felette.

„Csitt gyermekeim, mert felébred apuska . . . holnap fel fog kelni, . . . hoz majd nektek cukrot . . .“ s az árvák kimentek, ujjongtak, örültek „hoz apus cukrot“ kimentek — halottat játszani.

A gondos feleség meg apolta addig férjét, mo-solygott, örült neki, hogy apuska oly szépen alszik, szépen betakargatta, hogy meg ne fázék, vánkost tett a feje alá óvakodva, hogy fel ne ébredjen.

De jöttek rossz emberek és apuskát elvették tőle. Hiába mondta nekik: „Ne bántsátok őt, mert fel-ébred, alszik, nem látjátok, miért háborgatjátok? vé-tetem-e valamit ellenetek?“

De a rossz emberek nem hallgattak reá, szána-kozva néztek reá, azt felelték: „Szegény asszony, nem fog ő többé felébredni, meglásd, mi szób állat ké-szítünk neki, mint te, virágosat . . .“ s hoztak egy koporsót, ebbe bele tették, virággal vették körül, mely-et a nevetlen árvák szakasztottak a kertben.

Jött a pap, sok ember, a halottat beszentelték, a szemfedelt rászögezték, a szögveréstől a koporsó csak úgy kongott. A kis árvák sírva fakadtak „Ne hagy mama apust a csunya lábába beszögeztetni“. — „Csendesen leánykák — mondá nekik egy vén anyóka, ha hallgattok, el szabad jönnötök a temetésre.“ — s az árvák örültek neki; el szabad menniök a temetésre, ilyet ők még rem láttak!

A feleség, a legjobb anya, csak nézte, nézte, nem értette, hiába kérték árvái.

Apuskát ezután kocsi-ra rakták, oda vitték, a honnét elhozták.

Mély gödröt ásott neki a sírásó s gúnyosan monda a társának „az aludt vért is berakjuk neki!“ Apja sírja mellé temették, hol agyonlőtte volt magát a szerensésten.

A pap elzengte szomorú énekét, a koporsót le-eresztették, — az első rög tompán dőngött, . . . a fe-leseg éles sikoja követé s aztán a körülállók zokogása hallatszott s az árvák velük onták könnyeiket, sirtak, mert a többiek sirtak.

A halott-kísérő nép lassankint elvész, csak né-hány ember ógyeleg még a sír körül, kíváncsian nézve, ugyan mit csinál majd az asszony? A feleség a va-donatj keresztre támaszkodva dől a fris hantra.

„Mama, mondák az árvák, ne hagyj el bennün-keket; mikor fog ismét apus a csunya gödörből ki-jönni?“ — „Csitt gyermekeim, felelé nekik, mert apuska felébred“ s szorosabban borult a hantra. Ott örködött estéig, míg ő is elaludt — örökre.

Hiába keltegették az árvák szerettét anyjukat, ő nem ébredt fel többé, mire ők sírásra fakadtak; de jöttek jó emberek, őket pártfogásba vették, gyerme-keiknek fogadták.

A kis árvák ezóta mindennap meglátogatják szü-leik sírját; ketté osztották, két kertet készítve belőle.

Ha kijönnek, elhal a szó ajkukon, suttognak, nem mernek fenhargon beszélni, mert félnek, hogy mama és apus felébred!

Az elmaradt-hoz.

Topolyán, 1885.

Ah elmaradtál! Jönnöd nem lehet, Nem látom hát most kedves képedet. Hizelgő hangod, hát nem hallhatom, Ott csüngve folyton édes ajkadon; Mely, hogy ha hallgat s csak csókkal regél: Oh többet mond száz jó sejtésinél.

Pedig, pedig hogy vártam jöttödet; Mint lesz ha jössz — az ifjú képlet Már festé hűn; eléd hogy nem futok, Megesőkolom bár bársony kis kacsód, Udvariasan: »hogy van?« kérdelek, Hisz meglátnák a kíváncsi szemek.

De otthon ah! — hol már nincs idegen, Mint ölelének keblemre szívem Nem jutva szóhoz, csak halgatva rád Nyüzsgön kérdeznél: »nem felejté hát?« »Nem csapodár-e?« »ugy-e hogy szeret?« Ah elmaradtál — s ennek vége lett.

Mindennek vége; nincs ki kérdené; Erre vagy arra, hogy emlékszem-é. Oly szomorúan tértem vissza én . . . A világot pusztultnak érezem; Nem láttam semmit; vagy a fény kiholt, Vagy szememben bűm egy könnye volt.

Jordán Béla.

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS. Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

alk, mely-
görbített
ehér kő
továbbá
t; Emu-
pedényt.
gömblá
eresontok
nég két
otban. A
zött egy
t talál-
alált ősi
ra vélek
etre leg-
an nem
a Tisza
l, volt e
ett, vagy
? Ezen
Kr. el.)
helyeik-
a boiok
bukása
a szkyt-
a költöz-
Claud.
ta (azaz
alának,
hogy e-
egy év-
ok, meg
aiakkal
ületére.
ommal,
k a ró-
a Duna
b meg-
(a mai
(a mai
Pan-
Traján
egyőzte
de Dá-
oldal-
lyamok
ték fel,
eg har-
ingidu-
helyén
én he-
Mursa,
um stb.
rosokat
e is itt
Rosty
i e két
a Duna-
nak nem
Bartaria
királya
sat elő-
k ellen
fzte és
partján
Duna-
fog-
ldvárig
lehet a
és az
kisebb
ban az
határo-
itásban
egész-
os ket-
adni.
lomb-
k (vi-
ki. A
vöktör-
n már.
gyep-
resnek
nagy
hulnus
(ulnus
impe-
on za-
nogr. 64
0-305.
y cikkét
s lap.

Birtokeladási hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium f. évi 40164. sz. magas intézménye folytán a szegedi m. kir. jószágigazgatóság kezelése alatt álló kincstári birtokok eladása iránt az alább kitűzött helyeken és időben mindenkor d. e. 9 óráig kezdve írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Az árverés megkezdése előtt 10% bánatpénz teendő le s az 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatokhoz szintén 10% bánatpénz melléklendő. A feltételek a szegedi m. kir. jószágigazgatóságnál és az alábbi ispánságoknál megtekinthetők. Az árverés megtartó helyek és birtokok a következők: **Apatinban a m. kir. ispánságnál f. évi október hó 19-én.** Bezdáni legelő 1371¹⁸⁵ hold 82,827 frt, kupuszinai föld 962¹⁸⁵ h. 81,776 frt, baracska 1268¹⁸⁵ h. 258,869 frt, szántóval I-IV. dűlő 185¹⁸⁵ h. 33,423 frt, béregi I-IV. dűlő 279¹⁸⁵ h. 28,706 frt, monostorszegi 1472¹⁸⁷ h. 134,440 frt, koresmák bor és pálinka mérési jogokkal és pedig: baracska 30,756 frt, dautovai 33,220 frt, szántóval 47,420 frt, béregi 24,220 frt, monostorszegi 38,820 frt, apatini 182,000 frt, szántai 30,800 frt, gombosbogyóval 44,840 frt, gákovai 32,610 frt, doroszlói 23,160 frt, priglevic szent-iváni 47,500 frt, apatini sörház 312,104 frt, bezdáni föld 7¹⁸⁹ h. 2548 frt, kupuszinai manasztér 14¹⁸⁹ h. 4211 frt, kupuszinai szérus kert 3¹⁸⁹ h. 2153 frt, apatini vásárjog 8500 frt, bezdáni hetivásárjog 7540 frt, kupuszinai halászlai jog 2540 frt, szántóval volt ispáni föld 6 h. 2820 frt, csataaljai koresma bor és pálinka mérési jog 19,928 frt, gyurity pusztai koresma bor és pálinka mérési jog 6758 frt. — **Palánkán a m. kir. ispánságnál f. évi október hó 21-én.** Paragai föld 112¹⁸⁵ h. 22,902 frt, ó-palánkai föld 433¹⁸⁹ h. 28,625 frt, paragai 484¹⁸⁹ h. 250,194 frt, koresmák bor és pálinka mérési joggal: bukini 33,880 frt, tovarisovai 29,888 frt, szilbasi 20,256 frt, obrováci mézarszék-föld 29¹⁸⁹ h. 7845 frt, paragai maradványföld 59¹⁸⁵ h. 12,014 frt, ó-palánkai szántóföld 40¹⁸⁹ h. 18,867 frt, plávnai koresma bor és pálinka mérési joggal 19,056 frt, ó-palánkai esébi esárda bor és pálinka mérési joggal 6880 frt, paragai koresma bor és pálinka mérési joggal 12,000 frt, obrováci koresma bor és pálinka mérési joggal 19,889 frt. — **Kulán a m. kir. ispánságnál f. évi október hó 20-án.** Paeséri 238¹⁸⁸ h. 95,862 frt, kulai 53¹⁸⁸ h. vásártéri és országos vásárjog 37,626 frt, kulai hetivásárjog 5876 frt, kulai magtár 26,800 frt, deszpot-szent-iváni föld 258¹⁸¹ h. 90,589 frt, 490¹⁸⁴ h. 89,986 frt, szent-tamási 83¹⁸⁹ h. 28,360 frt, ó-kéri 71¹⁸⁷ h. 24,710 frt, koresmák bor és pálinka mérési joggal: ó-sztapári 24,392 frt, ujszivaci 28,799 frt, ó-szivaci 81,369 frt, csanoplai 46,896 frt, kernyai 50,580 frt, keresztúri 52,128 frt, pívnicai 37,648 frt, ki-kéri 27,608 frt, cservenkai 71,936 frt, kulai 152,532 frt, ujevbaszi 96,680 frt, paeséri szőlőföld 3¹⁸⁹ h. 1071 frt, 3¹⁸⁵ h. 1085 frt, paeséri ház 2020 frt, ó-bessenői föld 8¹⁸⁹ h. 2994 frt, ujevbaszi nádas 78¹⁸¹ h. 17,361 frt, ujevbaszi vásárjog 6400 frt, ó-soóvi föld 39¹⁸⁸ h. 8097 frt, ujevbaszi zsillip koresma bor és pálinka mérési joggal 14,160 frt. 2-2

Szeged, 1885. szeptember 5-én.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

M. kir. államjóságigazgatóság.

Italmérési jog bérbeadási hirdetés.

Kulpin község és Szemző Mátyás ezennel közhírré teszik, miszerint tulajdonukhoz tartozó és Kulpin község egész területére s határára kiterjedő italmérési jog **f. évi szeptember hó 27-én d. u. 3 órakor** Kulpin községhezánál három egymást követő évekre nyilvános árverés útján bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek alulírt előjáráságnál mindenki által megtekinthetők.

Kulpin, 1885. évi augusztus hó 26-án.

Lehotszky János, Góvorcsin Áron,
jegyző. 3-3 bíró.

Pályázat.

Bukinban — áthelyezés folytán — két tanítói állomás üresedésbe jöven, ezeknek szabályszerű betöltése végett **szeptember 26-ig** tartó pályázat hirdettetik. A tannyelv ugyan a német, de a magyar nyelv tudása is megkívántatik. Ezen állomások járadékai egyenkint:

- Fizetés készpénzben 200 frt o. é.
- Ismétlő iskoláért 20 frt.
- Iskolai szerekre 6 frt.
- 30 pozsonyi mérő buza.
- 3 öl tüzelő keményfa.
- 5 hold — holdját 1200 □ ölével számítva — szántóföldnek hasznélvezete, adóteherrel.

g) Egy csinos 3 szobából, konyha, kamara, pince és padlásból álló szabad lakás.

A kellőleg felszerelt folyamodványok a bukini róm. kath. iskolaszékre címezve nt. Kleiner Adolf, esperes kerületi tanfelügyelőhöz Bukinba intézendők.

Bukin, 1885. évi szeptember hóban.

Kleiner Adolf,
iskolaszéki elnök.

2-2

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tekintetes kir. járásbíróóság 3133. számú végzése által Hirschler és Venig brünni cég javára Theodorovits S. zombori lakos ellen 578 frt 06 kr tőke, ennek a lejárat napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 50 frt 95 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 810 frtra becsült tükör, fűzők (Mieder) és férfi kalapokból álló ingóság nyilvános árverés útján eladatik.

Mely árverésnek az 5157./1885. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis alperes üzleti helyiségében leendő eszközzésére **1885. évi szeptember hó 25-ik napjának d. e. 10 óra**ja határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1885. évi szeptember hó 7-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

593. szám.

1885.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. királyi járásbíróóság 7683, 7682 és 7681. számú végzése által Bohner János brünni kereskedő javára Theodorovits S. zombori lakos ellen 299, 150 és 50 frt tőke, ennek 1884. év júli, júni és május hó 1-5-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 52 frt 10 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1250 frtra becsült női téli prémes kabátokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 4130./1885. számú kiküldést rendelő végzés folytán, a helyszínén, vagyis Zomborban a városházánál leendő eszközzésére **1885. évi szeptember hó 25-ik napjának d. e. 9 óra**ja határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1885. évi szeptember hó 7-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Árverési hirdetés.

Alulírt község előjárásága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Nemes-Militics község tulajdonához tartozó összes koresmáltatási jogok 1886. évi januárius hó 1-5-ik napjától számítandó három egymást követő évre, vagyis: 1886., 1887. és 1888. évre, **f. évi október hó 15-én délelőtti 9 órakor** Nemes-Militics községhezánál megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fognak adatni.

A bérletre vonatkozó feltételek a jegyzői hivatalnál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nemes-Militics, 1885. évi szept. hó 13-án.

Kaich József s. k., Nagy Lajos s. k.,
jegyző. 3-3 kapitány.

3137. szám.

kig. 1885.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh megye almási szolgabírói járáshoz tartozó Kunbaja községben megüresedett községi orvosi állomás az évi augusztus hó 27-én kitűzve volt választási határnapon nem töltetvén be, ezen állomásra ezennel újabb is pályázat hirdettetik.

Ezen állomás folyó évi október hó 12-én d. e. 9 órakor Kunbaján a községhezánál megtartandó választás útján fog betöltetni.

Az állomással egybekötött javadalmazás a következő:

- Évi készpénzfizetés . . . 600 frt — kr.
- Nappali beteglátogatási díj . . . 20 kr.
- Éjjeli . . . . . 40 kr.
- Halotti szemle díja . . . . . 20 kr.

Megjegyzetik, hogy Kunbaja község közeleiben, Szabadka város határában, mintegy 3000 Tanyai lakos, szintén a kunbajai orvost szokta felkeresni, ki eddig ott a hallotti szemléket is teljesítette.

A pályázók felhivatnak, hogy az 1876. XIV. t. c. 143. §-ában előírt minősítvényt igazoló, kellően felszerelt folyamodványokat, f. évi október hó 10-ig bezárólag alólírotthoz beküldjék, mert a később beérkező folyamodványok figyelembe vételnek nem fognak.

Bács-Almás, 1885. szeptember hó 13-án.

Deák Zsigmond,
szolgabíró.

3-1

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh megye zentai járásába keblezett Ada községében egy 600 frt évi fizetés-sel javadalmazott aljegyzői állás betöltésére pályázat hirdettetik.

Megjegyzetvén imittin, hogy ezen állomásra egyedül szerb nemzetiségű egyének pályázhatnak, — kik azonban a magyar nyelvbeni tökéletes jártasságukat igazolni tartoznak.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy folyamodványukat az 1871. évi XVIII. t. c. 74. §-a követelményével felszerelten **f. évi október hó 2-ig** alólírt szolgabírónál nyujtsák be, a választás f. évi október hó 3-án fog megejtetni

Zenta, 1885. évi szeptember hó 10-én.

Matkovits Lajos s. k.,
szolgabíró.

3-3

Hirdetés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy itt helyben atyám házában (felső-város, Flórián-utca 439. szám alatt) mint

zongorahangoló

letelepedtem és a nagyérdemű közönségnek rendelkezésére állok. — Mindennemű zongorajavításokat elfogadok és jutányos árak mellett teljesítek. — Helybeli, valamint vidéki megrendeléseknek a legpontosabban megfelelni, kötelességemnek fogom ismerni.

Mély alázattal

Huk Ede,
zongorahangoló.

6-1

Hirdetés.

Halászlai jog bérbeadása.

Az apatini m. kir. erdőhivatal irodájában folyó évi szeptember hó 23-án délelőtti 9 órakor megtartandó alkutárgyaláson a következő halászlai felsőbb jóváhagyás fenntartása mellett, a legtöbbet ígérőnek egy vagy három évre bérbe adatni fog ugymint:

- Bukini Duna halászlai évi bér . . . 740 frt.
- Bukini mocsár halászlai évi bér . . . 1761 frt.
- Német, ó- és új-palánkai Duna és új-palánkai mocsár halászlai évi bér . . . 914 frt.
- Ó-palánkai mocsár halászlai évi bér . . . . . 320 frt.
- Bezdáni Duna folyamon és mocsár halászlai évi bér . . . . . 1270 frt.

Apatin, 1885. évi szeptember hó 17-én.

M. kir. erdőhivatal.

10307. sz.
1885.

Bérbeadási hirdetés.

Az apatini uradalomhoz tartozó monostorszegi 1472¹⁸⁷ holdas birtoknak 1885. október 1-től 1886. szeptember 30-ig terjedő 1 évre leendő bérbeadása iránt **évi 8157 frt haszonbér mellett Apatinban a kir. ispánságnál f. évi szeptember 27-én d. e. 9 órakor** zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Árverezni kívánók azzal hivatnak meg, hogy 10% bánatpénzzel magukat ellássák. Az 50 kros bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatokban a megajánlott összeg betűvel és számmal világosan kiírandó s határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és azok minden pontjának magát mindenben aláveti. A feltételek az apatini kincstári ispánságnál és a szegedi kir. jószágigazgatóságnál bármikor megtekinthetők. Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Szegeden, 1885. szeptember 19.

M. kir. jószágigazgatóság. Utánnyomás nem díjazatik. 2-1